

Škoda Auto Vysoká škola o.p.s.

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: Mezinárodní marketing

Americko-čínská obchodní válka a její význam pro mezinárodní obchod Diplomová práce

Darya Nikiforova

Vedoucí práce: Mgr. Emil Velinov, Ph.D.

ŠKODA AUTO Vysoká škola

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Bc. Darya Nikiforova**

Studijní program: Ekonomika a management

Specializace: Mezinárodní marketing

Název tématu: **Americko-čínská obchodní válka a její význam pro mezinárodní obchod**

Cíl: Cílem diplomové práce je zjištění konkrétní dopady americké-čínské obchodní války na globální firmy, EU, USA a Čínu a prozkoumání použitých státních a firemních strategií na mezinárodním obchodu. Dílčí cíle DP je zkoumání budoucí vývoj americké-čínské obchodní války na socioekonomický vývoj EU, USA a Číny.

Rámcový obsah:

1. Úvod
 - Uvedení do současné situace a postavení Číny a Ameriky na mezinárodním trhu.
2. Teoretická část
 - Popis historických dějin, které ovlivnily státy a vztah mezi nimi.
 - Literární rešerše moderní a kritické teorie mezinárodního obchodu, které použili USA a Čína při získání tržního podílu globálně.
3. Praktická část
 - Podrobná analýza dopady čínské-americké za posledních 3 roky na mezinárodní obchod zejména v EU, USA, Číně a Africe.
4. Závěr
 - Souhrn výsledků americko-čínské obchodní války a její dopady na mezinárodní obchod

Rozsah práce: 55 – 65 stran

Seznam odborné literatury:

1. LAU, L. *The China-U.S. Trade War and Future Economic Relations*. Hong Kong: The Chinese University Press, 2019. 224 s. ISBN 978-988-237-112-5.
2. HUA, S. *The Political Logic of the Us-China Trade War*. Louisville, USA: Lexington Books, 2022. 296 s. ISBN 978-1-7936-2498-7.
3. TAYLOR, R. *The Globalization of Chinese Business*. Amsterdam, Netherlands: Elsevier Science, 2014. 368 s. ISBN 978-1-84334-768-2.
4. BLUSTEIN, P. *Schism : China, America, and the Fracturing of the Global Trading System*. Ontario, Canada: The Centre for International Governance Innovation, 2019. 280 s. ISBN 978-1-928096-85-6.

Datum zadání diplomové práce: duben 2022

Termín odevzdání diplomové práce: květen 2023

L. S.

Elektronicky schváleno dne 3. 8. 2022

Bc. Darya Nikiforova
Autorka práce

Elektronicky schváleno dne 3. 8. 2022

Mgr. Emil Velinov, Ph.D.
Vedoucí práce

Elektronicky schváleno dne 8. 8. 2022

doc. Ing. Pavel Štrach, Ph.D. et Ph.D.
Garant studijní specializace

Elektronicky schváleno dne 15. 8. 2022

doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc.
Rektor ŠAVŠ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval(a) samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídil(a) vnitřním předpisem Škoda Auto Vysoké školy o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědom(a), že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Praze dne

Ráda bych poděkovala vedoucímu své diplomové práce Mgr. Emilu Velinovi, Ph.D., a doc. Ing. Janě Přikrylové, Ph.D., za jejich vedení během psaní mé diplomové práce. Vaše odborné znalosti, konstruktivní zpětná vazba a promyšlené rady pro mě byly neocenitelné a bez vaší pomoci bych tento projekt nemohla dokončit.

Ráda bych také upřímně poděkovala své matce, která mi byla po celou dobu mé studijní cesty oporou. Její neochvějná podpora a povzbuzení byly zdrojem síly a inspirace a jsem jí za její víru ve mě velmi vděčná.

Obsah

Úvod.....	8
1 Mezinárodní obchod	10
1.1 Historický vývoj Čínské lidové republiky	11
1.2 Historický vývoj Spojených států amerických	14
2 PESTLE analýzy ČLR a USA	18
2.1 PESTLE analýza Čínské lidové republiky	18
2.2 PESTLE analýza Spojených států amerických.....	31
3 Obchodní válka mezi ČLR a USA.....	42
3.1 Definice a podstata obchodní války	42
3.2 Počátky a vývoj obchodní války mezi USA a Čínou	44
3.3 Scénáře vývoje obchodní války	57
Závěr	60
Seznam literatury	61
Seznam obrázků a tabulek	75

Seznam použitých zkratk a symbolů

AfCFTA African Continental Free Trade Area (Africká kontinentální zóna volného obchodu)

AI Artificial intelligence (Umělá inteligence)

CAI The Comprehensive Agreement on Investment intelligence (Komplexní dohoda o investicích)

CCTV Closed-circuit television (Uzavřený televizní okruh)

CEPA Closer Economic Partnership Agreements (Dohoda o užším hospodářském partnerství)

CISA Cybersecurity and Infrastructure Security Agency (Agentura pro kybernetickou a infrastrukturní bezpečnost)

CSIS Center for Strategic and International Studies (Centrum pro strategická a mezinárodní studia)

ČLR Čínská lidová republika

DARPA Defense Advanced Research Projects Agency (Agentura ministerstva obrany pro pokročilé výzkumné projekty)

DSU Dispute Settlement Understanding (Ujednání o řešení sporů)

EU Evropská unie

GAC The General Administration of Customs (Generální ředitelství cel)

GATT General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)

G7 Group of Seven

IoT Internet of Things (Internet věcí)

IPR Intellectual property rights (Práva duševního vlastnictví)

MOFCOM The Ministry of Commerce of the People's Republic of China (Ministerstvo obchodu Čínské lidové republiky)

NATO North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)

NVR Network video recorder (Síťový video rekordér)

USTR United States Trade Representative (Obchodní zástupce Spojených států amerických)

Úvod

Vyhýbat se politice, už není pro moderního člověka možné, protože ta přímo ovlivňuje každodenní životní úroveň. Státy jsou mezi sebou tak silně provázané, že uvalení sankcí může výrazně otřást ekonomikou nejen jednoho státu. Sledování velkých světových hráčů umožní každému z nás vyznat se v situaci a být připraveni na budoucnost.

Vybraná obchodní válka se stala ústředním bodem širší diskuze o vztazích mezi Čínou a USA, což vede v důsledku k tématům, jak jsou národní bezpečnost, lidská práva a politika životního prostředí.

Autorka diplomové práce si vybrala toto téma, protože je zajímavé a důležité pro pochopení politických propojení a budoucích trendů. Vzhledem k tomu, že se tato obchodní válka rozvíjí přímo před našima očima, její zkoumání by mohlo poskytnout vhled do dynamiky globálního obchodu a mezinárodních vztahů.

Hlavním cílem práce je najít a analyzovat určité dopady americko-čínské obchodní války na EU, USA, ČL, africké státy a mezinárodní korporace a ukázat použité politické strategie v mezinárodním obchodu a jejich dopady. Dílčím cílem dané práce je prozkoumat budoucí vývoj této války a možné scénáře.

V teoretické části práce bude vysvětlen význam mezinárodního obchodu pro státy, jeho výhody, nevýhody a také klíčové teorie mezinárodního obchodu. V textu jsou uvedeny významné historické události v Číně a Americe, na jejichž příkladech jsou ilustrovány různé marketingové strategie a jejich výsledky. Druhá kapitola této části se věnuje rozborům ČLR a USA pomocí PESTLE analýzy, kde jsou uvedena důležitá data a fakta od roku 2019 až po rok 2022. Na základě těchto statistických údajů je posouzen rozvoj Číny a Ameriky a jejich vliv v oblasti mezinárodního obchodu. Zmíněné informace jsou získány ze specializovaných autorizovaných webových stránek, knih a výzkumů.

Praktická část se zaměří na americko-čínskou obchodní válku, jak se rozvíjela a která rozhodnutí byla přijata během jejího vývoje. Na konci budou uvedeny budoucí scénáře rozvoje politicko-obchodních vztahů mezi ČLR a USA na základě získaných dat z předchozích kapitol.

Pro tuto diplomovou práci byl vybrán určitý seznam knih ve fázi zadání, ale ne všechny se podařilo získat, a tak byly vyhledány modernější a kvalitnější zdroje, které se této problematice věnovaly.

1 Mezinárodní obchod

V důsledku globalizace a rozvoje komunikačních a dopravních technologií se rozšířil mezinárodní obchod. Objem mezinárodního obchodu se v posledních desetiletích nesmírně zvýšil a stal se klíčovou součástí světové ekonomiky. Politické a ekonomické kroky států jsou významně ovlivňovány mezinárodním obchodem. Především obchod umožňuje státům přístup k většímu výběru výrobků a služeb, včetně těch, které by doma nemusely být schopny vyrobit. To vede k většímu výběru pro spotřebitele, což může posílit konkurenci a vést ke snížení cen pro nakupující. Mezinárodní obchod může také vést ke zvýšení hospodářského růstu a rozvoje. Země, které obchodují, se často zaměřují na výrobu zboží a služeb, v nichž mají konkurenční výhodu. Vyšší úroveň efektivity a produktivity v důsledku specializace vede v konečném důsledku k většímu hospodářskému růstu a rozvoji.

Mezinárodní obchod má také důležité politické důsledky. Státy jej mohou využívat jako nástroj k rozvoji a prosazování svých politických záměrů. Národy mohou například využívat obchod k politickému ovlivňování jiných národů nebo k prosazování vlastních ideálů a myšlenek, a to může vést k hospodářské vzájemné závislosti mezi národy, která snižuje pravděpodobnost násilí, obchod může být také využíván jako nástroj k prosazování míru a stability.

Na druhou stranu nemá vždy mezinárodní obchod dobrý vliv na politické a hospodářské aktivity. V některých ekonomických oblastech může obchod vést ke ztrátě pracovních míst a nižším platům. To může vést k sociálním a politickým nepokojům v jednotlivých zemích, což může mít negativní vliv na stabilitu politického systému. Kromě toho může obchod vést ke zhoršení životního prostředí a následným problémům.

Dvě základní myšlenky ve studiu mezinárodního obchodu jsou teorie absolutní výhody a komparativní výhody. Podle Stanwickova výzkumu z roku 2020 *koncept absolutní výhody* zdůrazňuje význam toho, aby se země soustředily na výrobu zboží a služeb, v nichž vynikají. Tento přístup podněcuje země k tomu, aby se zapojily do obchodu s jinými zeměmi s produkty, které nevyrábějí efektivně. Tuto tezi původně vyslovil Adam Smith v roce 1776, když tvrdil, že pokud se každý národ bude specializovat na výrobu produktů, které dokáže vyrábět nejefektivněji, pak se celková produkce zvýší a všechny národy budou profitovat. Podle *teorie*

komparativních výhod by se země měly specializovat na výrobu zboží a služeb, v nichž mají komparativní výhodu, a pak obchodovat s jinými zeměmi za zboží a služby, které nevyrábějí efektivně. (Stanwick, 2020). Tento argument původně předložil David Ricardo v roce 1817. Tvrdil, že i když je jeden národ ve výrobě všech věcí efektivnější než druhý, oba národy mohou z obchodu profitovat, pokud se každý z nich zaměří na výrobu položek, v nichž má komparativní výhodu.

Ve výzkumu Meoqui (2021) obě teorie jsou kritizované tak jak v reálném světě je mnohem složitější rozhodnout, v jakém zboží mají země komparativní nebo absolutní výhodu, protože existuje velké množství zboží, alternativní náklady (doprava, clo atd.) a mnoho zemí.

V následujících kapitolách budou přímo uvedeny příklady teorií vycházejících z ekonomických a politických situací, které nám umožní nahlédnout do jejich aplikace v praxi.

1.1 Historický vývoj Čínské lidové republiky

Čína je komunistickou zemí, kde je jedinou legální politickou stranou Komunistická strana Číny. Má bohatou historii a kulturu, která sahá tisíce let do minulosti, nejstarší civilizace vznikaly podél Žluté řeky. Od 70. let 20. století prošla země významnými ekonomickými reformami, které vedly k jejímu rychlému hospodářskému růstu a rozvoji. V současné době je Čína druhou největší ekonomikou na světě a je významným hráčem na poli světového obchodu a financí.

Čínská kultura je hluboce zakořeněna v tradicích a hodnotách, které se předávají z generace na generaci. Má bohaté dědictví v oblasti umění, literatury a filozofie a je všeobecně uznávaná pro svou jedinečnou kuchyni, která je považována za jednu z nejrozmanitějších a nejchutnějších na světě.

Čína je zemí s dlouhou a bohatou historií, rychle se rozvíjející ekonomikou a rozmanitou kulturou. Přestože čelí mnoha výzvám, zůstává jednou z nejvlivnějších a nejmocnějších zemí světa a v příštích letech bude i nadále hrát klíčovou roli v globálním dění.

Stručný přehled čínské historie

Podle Keaya (2011) historie Číny sahá tisíce let do minulosti a země má bohaté a rozmanité kulturní dědictví. Čína je jednou z nejstarších civilizací na světě a po většinu své historie byla pod vládou císařských dynastií.

V roce 221 př. n. l. sjednotila dynastie Čchin různé válčící státy do jedné říše a položila tak základy centralizovaného císařského systému, který přetrval dva tisíce let. Dynastie Han (206 př. n. l. - 220 n. l.) byla obdobím územní expanze a kulturního rozkvětu a Čína se stala významnou hospodářskou a kulturní mocností.

Za dynastie Tchang (618-907 n. l.) byla Čína na vrcholu své kulturní, umělecké a hospodářské moci a země se stala významným centrem obchodu a diplomacie. V následujících staletích zažila země období politického a kulturního úpadku, stejně jako období oživení a obnovy.

V 19. a na počátku 20. století čelila Čína výzvám plynoucím z vnitřních konfliktů i z vnějšího tlaku koloniálních mocností. Země prošla významnými politickými a společenskými změnami, včetně pádu císařského systému a vzniku Čínské republiky v roce 1912.

V období po druhé světové válce proběhla v Číně občanská válka, a nakonec se k moci dostala Komunistická strana Číny, která v roce 1949 zřídila Čínskou lidovou republiku. Během několika následujících desetiletí prošla země významnou hospodářskou a politickou transformací, včetně kulturní revoluce a reforem v 80. a 90. letech 20. století, které pomohly modernizovat ekonomiku země.

V posledních letech Čína zaznamenala výrazný hospodářský růst a stala se významným hráčem na světové scéně. Země zůstává jednou z nejstarších civilizací světa s bohatým kulturním dědictvím a složitou a dynamickou historií.

- Hedvábná stezka

Globalizace je proces interakce mezi různými státy, spočívá ve výměně zboží, kapitálu, technologií nebo kulturních zvyklostí mezi nimi. Tempo rozvoje globalizace ovlivnila průmyslová revoluce 20. století, která vedla ke vzniku nových technologií, zvýšení výroby a vytváření obchodních unií mezi státy (Osterhammel, 2021).

Příkladem toho, že odpradáвна lidé usilovali o směnu a mezinárodní obchod, je takový historický fenomén, jakým je Hedvábná stezka. Podle Millwarda (2013) to

byla starověká síť obchodních cest, která spojovala Východ a Západ a táhla se od Číny až ke Středozemnímu moři. Od 2. století př. n. l. do 18. století n. l. se po ní obchodovalo se zbožím, jako je hedvábí, koření, drahé kovy a exotická zvířata. Hedvábná stezka hrála významnou roli při usnadňování kulturní výměny a obchodu mezi civilizacemi a měla zásadní vliv na svět. Cestovatelé přitahovali nejen obchodní aktivity, ale také účast na intelektuálních a kulturních výměnách ve městech, přes jejichž území Hedvábná stezka procházela. Kultury národů v oblasti umění, literatury a vědy se vzájemně obohacovaly a docházelo také k výměně znalostí o řemeslech, technologiích a k vlivu na formování jazyků a náboženství.

Hrála významnou roli například při šíření buddhismu z Indie do Číny, což mělo trvalý dopad na čínskou kulturu a náboženství. Hedvábná stezka na své trase také zavedla nové technologie, jako například výrobu hedvábí a používání papírových peněz. Hedvábná stezka navíc sloužila jako hlavní kanál pro šíření myšlenek, například přenos matematických a astronomických znalostí ze starověkého světa do islámského Zlatého věku.

- Opiové války

Podle Kima (2015) *strategie modrého oceánu* učí, jak porazit konkurenci a snažit se vyhrát pomocí vytváření již neexistující poptávky na novém trhu, kde prakticky neexistují konkurenti, místo aby konkurovali mnoha konkurentům na trzích s nízkými maržemi. Tento nehumánní příklad nám ukáže fungování strategie a její účinnost. Podle Lovella (2015) vzrostl objem výroby ve Velké Británii v 19. století, což brzy ukázalo, že domácí trhy a trhy anglických kolonií nestačí pro plnohodnotný prodej. Tím se objevila hrozba snížení objemů výroby a v důsledku toho i pokles ekonomiky. Aby se zabránilo těmto důsledkům, Británie začala hledat nové trhy pro své produkty a alternativní způsoby příjmu.

Británie se rozhodla vytvořit trh pro Čínu, což byla v té době nejbohatší země Asie. Čína aktivně obchodovala s jedinečným zbožím jako hedvábí, porcelán, čaj, různé umělecké předměty. Zároveň existovala přísná omezení importu zahraničního zboží a zákaz pohybu cizinců po čínské zemi. Britové našli „klíč“ k otevření Číny v podobě máku, který Číňané hojně využívali v medicíně.

V polovině 19. století se předpokládalo, že Čína spotřebuje 12 000 tun opia ročně. Čínské úřady byly touto vysokou mírou užívání opia značně znepokojeny, protože

ji považovaly za nebezpečnou pro zdraví široké veřejnosti a společenský řád. Taková míra drogové závislosti mezi čínským obyvatelstvem donutila čínskou vládu k zavedení zákazu na dovoz a užívání opia, což odstartovalo opiové války. Výsledkem těchto válek se stala porážka Číny, která musela odstranit obchodní bariéry pro cizí společnosti, a byl povolen volný obchod. Kouření a závislost na opiu zůstávaly v Číně problémem i v následujících desetiletích, ale nakonec ji vymýtili čínští komunisté poté, co se dostali k moci v roce 1949.

Tyto války a následné nespravedlivé smlouvy s Británií měly na čínskou národní psychiku významný a dlouhodobý vliv. Ve 20. století přispěly ke vzniku čínského nacionalismu tím, že vyvolaly pocit hanby a touhu modernizovat se a dohnat Západ.

1.2 Historický vývoj Spojených států amerických

USA je třetí největší stát na světě, nacházejí se v Severní Americe, sousedící na severu s Kanadou a na jihu s Mexikem. Země má bohatou historii, která sahá až k příchodu prvních evropských stálých osadníků z Británie v 17. století. Americká revoluce na konci 18. století vedla k získání nezávislosti země na britské nadvládě.

Od té doby hrají USA dominantní roli ve světovém dění a staly se ekonomickou, politickou a vojenskou velmocí (Kruse, 2019).

USA mají smíšené tržní hospodářství, které je z hlediska nominálního HDP největší na světě (The World Bank, 2022). Patří také k technologicky nejvyspělejšími a nejinnovativnějším zemím a sídlí v nich řada největších světových společností. USA jsou také předním producentem ropy, zemního plynu a zemědělských produktů (worldometer, 2022).

Země je známá svou rozmanitou kulturou a temperamentními lidmi. „Tavicí kotelnou“ různých etnik, jazyků a náboženství vyústil v bohaté kulturní dědictví, které je pro USA jedinečné. Americká kultura má velký vliv a je exportována do jiných zemí prostřednictvím populární hudby, filmů a dalších forem médií.

USA jsou rozsáhlou a rozmanitou zemí s bohatou historií, silnou ekonomikou a velkým kulturním dědictvím. Přestože čelí mnoha výzvám, zůstávají jednou z nejmocnějších a nejvlivnějších zemí světa a její vliv na světové dění bude citelný i pro další generace.

Stručný přehled americké historie

Historie Spojených států amerických začíná příchodem původních obyvatel Ameriky před tisíci lety podle Kruse (2019). Evropská kolonizace začala v 16. století a v 70. letech 17. století se v amerických koloniích projevila nespokojenost s britskou vládou. To vedlo k americké revoluci, v níž kolonie vyhlásily nezávislost na Británii a po několikaleté válce s touto evropskou mocností vytvořily samostatné Spojené státy americké.

Koncem 18. a počátkem 19. století došlo v nové zemi k rychlé územní expanzi a industrializaci. Koncem 19. a počátkem 20. století se země stala významnou průmyslovou velmocí, vznikly velké korporace a rozrostla se města.

V posledních desetiletích jsou Spojené státy nadále významnou světovou velmocí se silnou ekonomikou a vojenskou přítomností. Země také čelila novým výzvám, jako je globalizace, terorismus a politická polarizace. Spojené státy zůstávají jednou z největších a nejvlivnějších zemí světa s bohatou a složitou historií.

- Bostonský čajový dýchánek

Merkantilismus je ekonomická teorie, charakterizovaná aktivními zásahy státu do hospodářského života podle Stanwicka (2020). Typickými rysy jsou zřízení vysokých dovozních cel, vydávání dotací národním výrobcům a převahy vývozu zboží ze země nad dovozem za účelem koncentrace finančních prostředků v rámci země.

Podle Kruseho (2019) Bostonský čajový dýchánek byl akt politického protestu zorganizovaný americkými kolonisty 16. prosince 1773 v bostonském přístavu.

Kolonisté, oblečení v indických kostýmech, se dostali na loď Východoindické společnosti a vysypali jejich veškerý náklad čaje do vody, bylo to kolem 42 tun čaje. Cílem bylo ukázat nespokojenost s politikou britského impéria, protest pak sloužil také jako rozbuška budoucího vojenského konfliktu třinácti amerických kolonií v boji za nezávislost na Velké Británii a za samostatnost nové země.

Kolonistům se nelíbilo, že v anglickém parlamentu nebyli žádní jejich zástupci, ale kolonie nadále podléhaly stále větším daním. Podle ústavy britské subjekty neměly platit daně bez souhlasu svého zvoleného zástupce. To znamená, že pouze parlament mohl vybírat daně, ale kolonisté nevolili členy parlamentu, takže

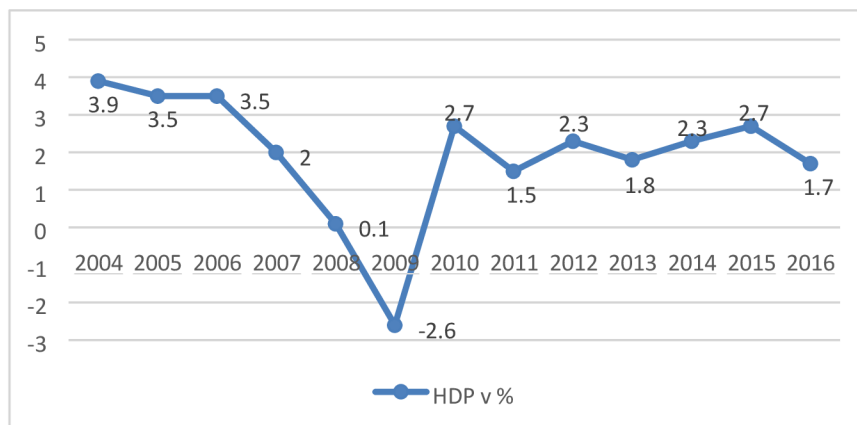
považovali daňový útlak za nezákonný. Ve Velké Británii ale uvažovali jinak a pokračovali v utlačování kolonistů. Do konce 17. století získala britská Východoindická společnost prakticky monopol na dovoz čaje od anglického parlamentu. Brzy byl v amerických koloniích zakázán dovoz nebritského čaje.

Samotná Východoindická společnost však čaj do kolonií nevyvážela, prodávala jej na aukcích a firmy čaj nakupovaly a vozily do Ameriky. Parlament však neustále uvaloval daně na tak ziskový produkt: kromě daně placené samotnou společností byla zavedena také daň z prodeje čaje v Británii. Cena čaje vzrostla, což přispělo k rozkvětu prodeje pašovaného holandského čaje, který byl mnohem levnější. Aby se tomu zabránilo, parlament snížil daň na čaj spotřebovaný ve Velké Británii, ale zavedl Townshendova cla na kolonie, včetně čaje. Tyto daně byly brzy zrušeny, protože napětí mezi koloniemi a parlamentem vzrostlo.

V roce 1773 však byl přijat zákon o čaji, podle kterého bylo vráceno plné zaplacení cla Východoindické společnosti za dovoz čaje do Velké Británie, navíc společnost poprvé mohla sama vyvážet čaj a odmítla prodeje na aukcích. Společnost jmenovala koloniálního obchodníka, který dostával zásilku, a příjemce ji pak za provizi prodával. Mnoho obchodníků, kteří nespolupracovali, bylo ohroženo, což vedlo k obavám z rozšíření monopolu na další zboží, což vyvolalo Bostonské pití čaje.

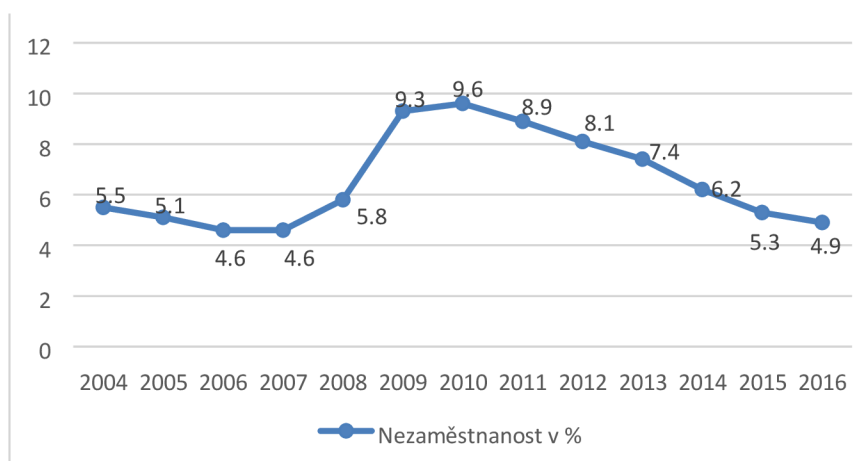
- Velká recese

Tento pojem označuje celosvětovou ekonomickou krizi mezi lety 2007 a 2015. Krize v roce 2008 začala jako hypoteční dluhová krize v USA, poté zasáhla finanční sektor, a nakonec to byl začátek kolapsu globální ekonomiky (Kruse, 2019). Hrubý domácí produkt USA se propadl o 4,3 procenta, což je nejhlubší recese od druhé světové války. Byla také nejdelší, trvala osmnáct měsíců (viz Obr.1). Míra nezaměstnanosti se více než zdvojnásobila, z necelých 5 procent na 10 procent (viz Obr.2). K důsledkům je třeba uvést, že krize zasáhla obrovské množství zemí, zejména země s rozvinutou ekonomikou. Obecně mezi důsledky krize patří skutečný pokles globálních ekonomických ukazatelů: snížení objemu globálního HDP, pokles světového obchodu, pokles produkce, recese v mnoha zemích světa, pokles ekonomické aktivity, pokles cen nemovitostí.

Zdroj: The World Bank, 2022

Obr.1 Změna HDP USA v procentech mezi 2004 a 2016

Zdroj: The World Bank, 2023

Obr.2 Míra nezaměstnanosti v USA v procentech mezi 2004 a 2016

USA je jedna z prvních zemí, která se dostala z této krize, a to s pomocí politiky nízké sazby. Federální rezervní systém na konci roku 2008 učinil rázné rozhodnutí snížit základní sazbu na rozmezí 0-0,25 procenta ročně. Banky zlevnily své půjčky, což občanům umožnilo více či méně si volně půjčovat finanční prostředky na hypotéky.

Spojené státy dokázaly téměř zcela nahradit dovoz plynu svou produkcí a výrazně tak snížit deficit obchodní bilance, který měl nejpozitivnější dopad na HDP. Hlavním výsledkem zlepšení situace na trhu s uhlovodíky jsou však nízké ceny surovin pro výrobce. Klesající náklady způsobily, že výroba v USA je ziskovější než kdykoli za posledních třicet let (Kruse, 2019).

2 PESTLE analýzy ČLR a USA

Tato kapitola je podrobnou analýzou zkoumaných států pomocí PESTLE analýzy s účelem ukázat současnou ekonomicko-politickou situaci a pozice na mezinárodním trhu. Analýza je používána k rozborům faktorů makroprostředí, které mohou ovlivnit podnik, odvětví nebo stát. Zkratka PESTLE znamená politické, ekonomické, sociální, technologické, legislativní a ekologické faktory.

Analytické období této kapitoly začíná v roce 2019 a končí v roce 2022.

2.1 PESTLE analýza Čínské lidové republiky

Čína je rostoucím hráčem na světové scéně, který se brzy stane lídrem v mnoha ukazatelích diskutovaných níže.

- Politické faktory

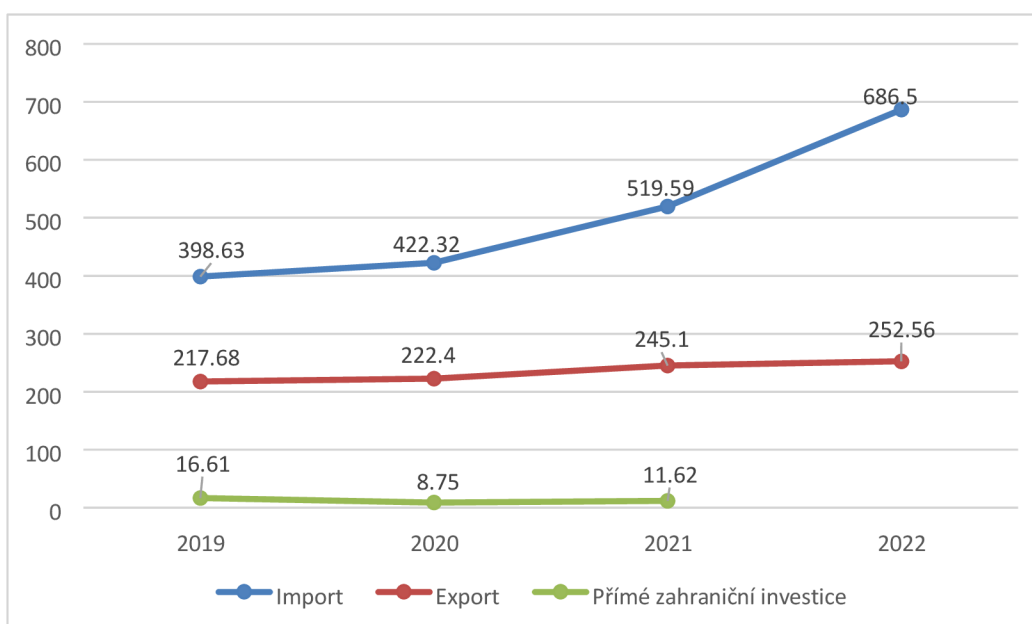
Politický systém v dané zemi představuje lidovou demokracii, což je v podstatě socialismus. Hlavní prioritou vnitřní politiky ČLR je udržení stability, sponzorování místních společností a zaměření na to, aby se do vlasti vraceli vysoce kvalifikovaní odborníci vzdělaní v zahraničí.

Čína ve své zahraniční politice preferuje strategii měkké síly, která jí pomáhá posilovat její pozice a odolávat krizím. V studii Hua (2020) byl poskytnut nedávný příklad COVID-19. Když se tato nemoc začala šířit světem, Čína byla kritizována ze všech stran, ale přesto byla provedena rozsáhlá PR kampaň ve spolupráci se zahraničními novináři, jejímž účelem bylo ukázat, že Čína mobilizovala svůj průmysl ve prospěch společnosti a bojovala s tímto problémem. Bylo prokázáno, že Čína je lídrem ve vývoji vakcíny a je ochotna ji dodávat za sníženou cenu.

EU

Podle zprávy společností Rhodium Group a MERICS (2022) hospodářská nejistota, původně způsobená pandemií a nyní ještě umocněná geopolitickým napětím, utlumila globální investiční aktivitu Číny. Přestože se Čína stala v roce 2020 hlavním obchodním partnerem Evropy, zhoršení vztahů je založeno na kombinaci objektivních ekonomických faktorů a vlivu Spojených států. Konfliktními faktory jsou nespokojenost EU s čínskou průmyslovou a obchodní politikou v podobě protekcionismu a státní podpory domácích špičkových technologií, stejně tak i

postupné sblížení evropské a americké politiky v Asii, k němuž dochází pod tlakem USA. V posledních letech EU začala aktivněji kritizovat ČLR v otázkách lidských práv, situace v Jihočínském moři, kolem Tchaj-wanu a dalších témat a reakce ČLR byla negativní. Na obrázku 3 je vidět, jak vypadá obchod EU a Číny za poslední 4 roky. Nalezená data byla v eurech, takže bylo rozhodnuto převést na americké dolary kurzem 1 EUR = 1,10 USD.

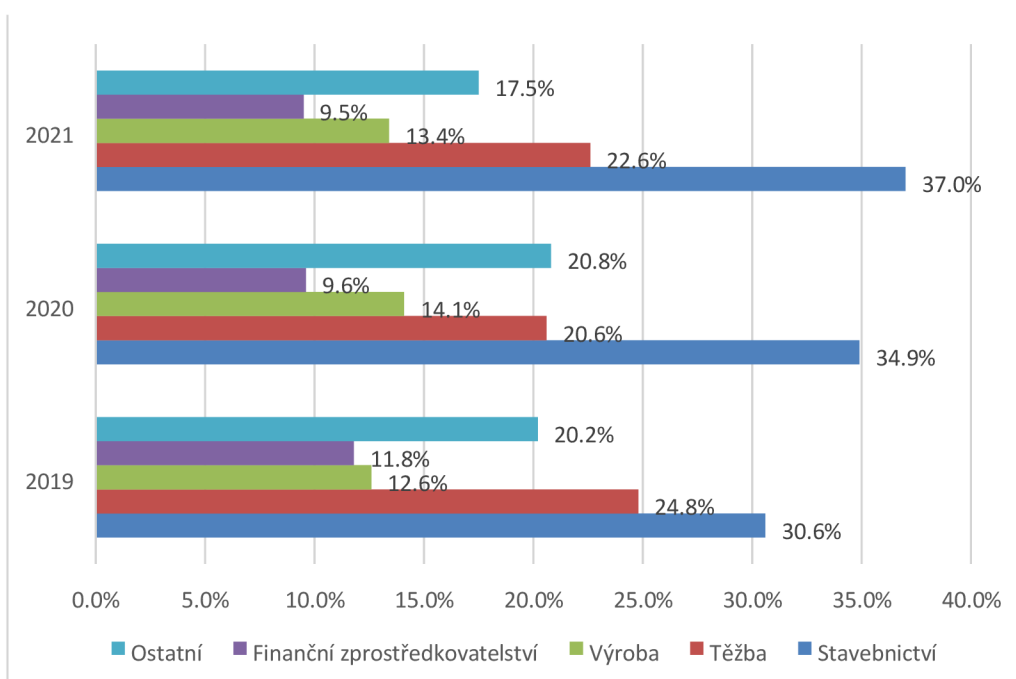
Zdroje: Eurostat a IAP.UNIDO.ORG, 2022

Obr.3 Obchod se zbožím EU s Čínou v miliardách USD

Nejvíce dováženým zbožím z Číny do EU jsou telekomunikační zařízení, stroje na automatické zpracování dat, elektrické stroje apod. (Eurostat, 2022). Pokud jde o zboží, které EU nejvíce vyváží do Číny, jsou to motorová vozidla a jejich díly, elektronické trubice a farmaceutické výrobky (Eurostat, 2022). Mezi Čínou a EU jako blokem neexistují v současné době žádné obchodní ani investiční smlouvy. Komplexní dohoda o investicích (CAI) byla dvoustranná investiční dohoda mezi Evropskou unií (EU) a Čínou, jejímž cílem je podpora a ochrana zahraničních investic mezi oběma stranami. Jednání o dohodě byla zahájena v roce 2013 a dohoda byla nakonec uzavřena v prosinci 2020. Postoje EU a Číny se v řadě otázek stále velmi liší, ale očekává se, že vztahy a interakce mezi EU a Čínou budou v dohledné budoucnosti pokračovat (EU, 2020).

Africké země

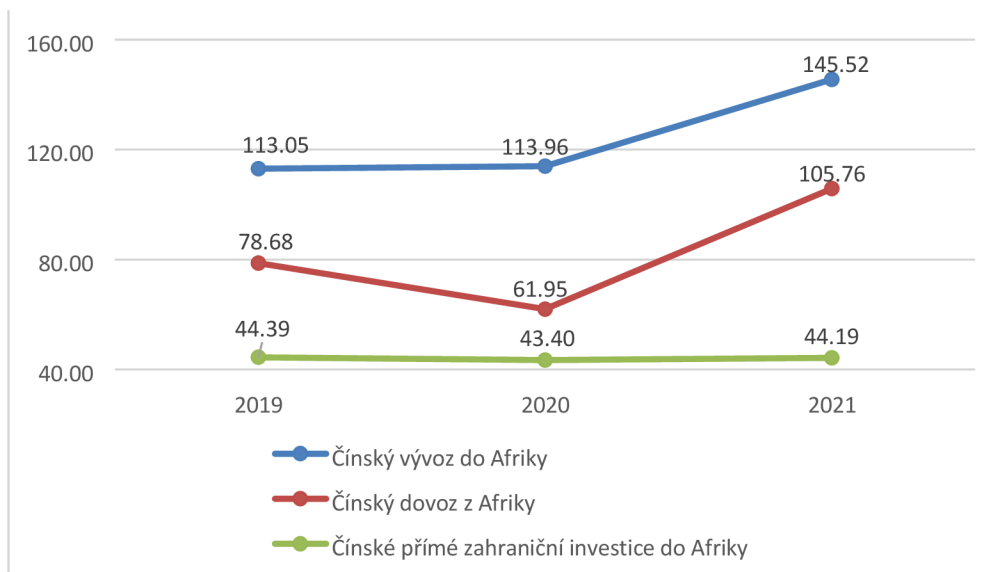
V posledních 20 letech se zvýšil zájem Číny o africké země prostřednictvím investičních toků a půjček. Většina investic směřovala do několika důležitých odvětví. Hlavním kanálem pro čínské přímé zahraniční investice v posledních třech letech bylo stavebnictví, například zřizování zvláštních ekonomických zón provozovaných Čínou, zpoplatněných silnic nebo mostů. Dalším zájmem čínských přímých zahraničních investic jsou těžební průmysl, výrobní průmysl, finanční a ostatní sektory (viz Obr.4).

Zdroj: SAIS, 2023

Obr.4 Sektory, které sponzoruje Čína v Africe v procentech z celkových zahraničních investic

Na obrázku 5 je vidět tendence, jak se rozvíjí obchod mezi Čínou a africkými zeměmi a také vliv COVID-19 v roce 2020, kdy je nepatrný pokles.

Zdroj: SAIS, 2023

Obr.5 Obchod mezi Čínou a Afrikou v miliardách USD

Čínu motivuje k angažmá v Africe řada důvodů, například hledání přírodních zdrojů, snaha otevřít nové trhy pro své zboží a posílení politického vlivu na mezinárodní scéně. Strategie Číny pro podnikání v Africe byla definována kombinací státem řízených obchodních a investičních politik, stejně tak i účastí čínských podniků v řadě průmyslových odvětví, včetně infrastruktury, těžby a energetiky. Role Číny v africkém obchodním a investičním prostředí bude v nadcházejících letech pravděpodobně nadále růst a obě strany budou pokračovat v hledání nových možností spolupráce a zapojení. Proto bude důležité, aby Čína i Afrika spolupracovaly na řešení některých problémů, které vyplynuly z jejich hospodářských vztahů, a zajistily, aby zůstaly oboustranně výhodné pro všechny zúčastněné strany.

- Ekonomické faktory

Expanzivní vývoj čínské ekonomiky přispěl ke zvýšení podílu čínského jüanu na finančních transakcích. Navzdory svému nízkému podílu na světových rezervách je dnes na čtvrtém místě v objemu využití v mezinárodních transakcích po dolaru, euru a britské libře. Výhodou čínského jüanu je přitom mnohem nižší míra inflace, čímž pokračuje lákání nových obchodních partnerů.

Čína má rychle rostoucí ekonomiku a podle nominálního HDP je druhá největší na světě. Země prošla významnými ekonomickými reformami a má početnou, vzdělanou pracovní sílu, ale také čelí problémům, jako je příjmová nerovnost, rychle stárnoucí populace a rostoucí zadlužení (viz Tab.1).

Tab.1 Ekonomické ukazatele ČLR (2019-2022)

	2019	2020	2021	2022
HDP (v miliardách USD)	14 340,6	14 862,6	17 744,6	20 256,4
HDP na byv. (v USD)	10 144	10 409	12 556	12 670
Státní dluh (v miliardách USD)	8 197,03	9 853,44	11 269,44	12 706,32
Roční míra inflace	2,9%	2,39%	0,85%	2%
Dovoz zboží a služeb v procentech HDP	17,5%	16,2%	17,4%	17,5%
Celková hodnota mezinárodního dovozu zboží a služeb (v miliardách USD)	2 078,41	2 065,96	2 686,79	2 716
Celková hodnota mezinárodního vývozu zboží a služeb (v miliardách USD)	2 630	2 730	3 550	x
Přímé zahraniční investice v zahraničí (v bilionech USD)	136,91	153,72	178,8	149,69

Zdroje: Statista, CEIC a The World Bank, 2022–2023

- Sociální faktory

Čína se drží na prvním místě v žebříčku z hlediska počtu obyvatel již několik let po sobě. Na čínském území žilo 1,41 miliardy lidí, přičemž populační růst byl jen o 2,4 % v letech 2015 až 2021, a to kvůli politice jednoho dítěte (viz Tab.2). Taková agresivní strategie byla zavedena v roce 1979, protože v té chvíli stát neměl kapacitu na to, aby se vyrovnal s chudobou a nezaměstnaností. To vyvolalo kontroverzi po celém světě a opatření bylo zrušeno v roce 2015. Důsledkem toho došlo k zpomalení populačního růstu, ale došlo i k negativnějším důsledkům, jako je zvýšený počet vražd novorozenců, nucené sterilizace a obchodování se ženami.

Tab.2 Sociální ukazatele ČLR (2019-2022)

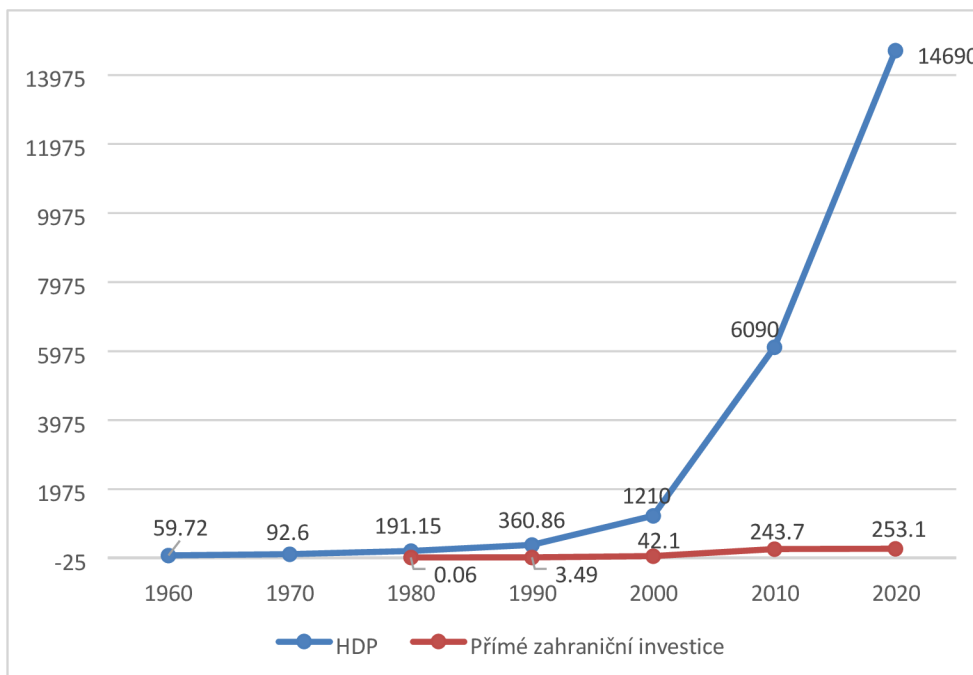
	2019	2020	2021	2022
Populace (v miliardách)	1,41	1,41	1,41	1,42
Míra nezaměstnanosti	3,62%	4,24%	3,96%	4,2%
Příjmy fyzických osob (v USD)	4 302,62	4 506,46	4 97,92	5 163,62

Zdroje: Statista, Moody's Analytics a CEIC, 2022–2023

ČLR má početnou a rychle rostoucí střední třídu a urbanizace se rychle zvyšuje. Podle tabulky 2 je vidět trend ročního příjmu čínského obyvatelstva s kurzem 1 CNY = 0,14 USD.

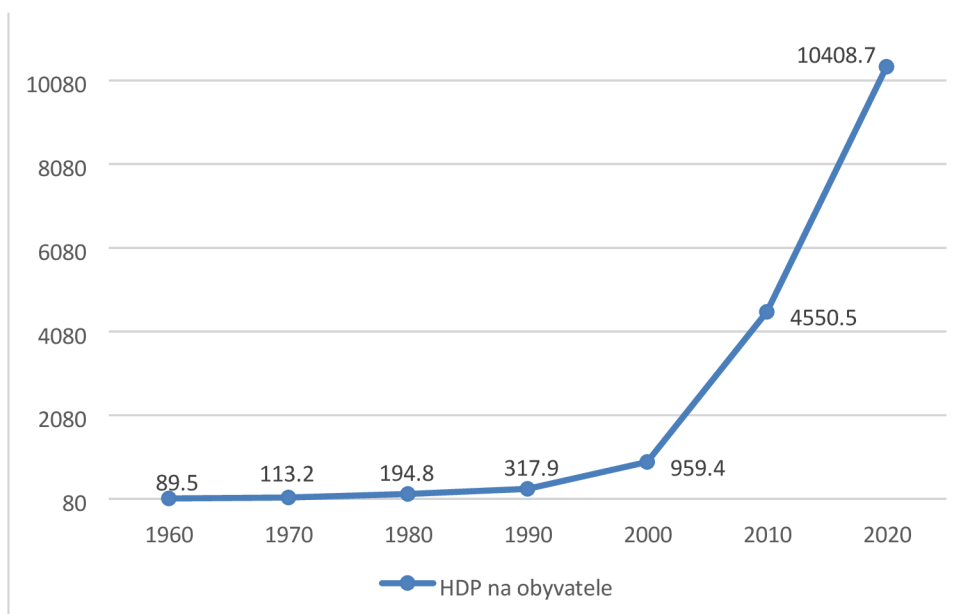
- Technologické faktory

Podle článku Borodkina (2003) politika „Velkého skoku“ čínského vůdce Mao Cetunga od 1958 do 1962 byla neúspěšná, což mělo negativní vliv na ekonomickou úroveň. Technologický pokrok v této zemi začal po převzetí úřadu Teng Siaopchingem a jeho reformách v roce 1978, které spočívaly v otevření státu pro zahraniční investory a umožnily rolníkům pracovat pro sebe, nejen pro obce, což vytvořilo počátky podnikání a posílilo efekt dělby práce. Tato politika hodně podpořila ekonomickou stabilitu a na obrázcích 6 a 7 je vidět významný růst, který pokračuje dodnes.

Zdroj: The World Bank a macrotrends, 2022

Obr.6 Čínský HDP a přímé zahraniční investice v miliardách USD

Zdroj: The World Bank, 2022

Obr.7 Čínský HDP na obyvatele v USD

Dostupnost levné pracovní síly a úvodní investice přilákaly investory, kteří do země přivezli know-how a odborníky z různých oborů. Čína se stala rychle se rozvíjející

zemí, která klade velký důraz na technologické inovace. Země má rozsáhlý a rychle rostoucí technologický sektor a investuje velké prostředky do výzkumu a vývoje, ale zároveň se potýká s problémy, jako je krádež duševního vlastnictví a závislost na zahraničních technologiích.

Národní akční plán rozvoje standardizace, který 8. července 2022 zveřejnila SAMR a 16 dalších oddělení, stanoví konkrétní harmonogramy provádění NSD, který byl představen v říjnu 2021 (gkml.samr.gov, 2022). Akční plán poskytuje vzhled do strategie čínské vlády v oblasti technických norem.

"Made in China 2025" je desetiletý národní plán, který čínská vláda zahájila v roce 2015 a jehož cílem je modernizovat výrobní odvětví v Číně a přeměnit je na světového lídra v oblasti vyspělých průmyslových odvětví. Cílem plánu je zlepšit konkurenceschopnost Číny v deseti klíčových odvětvích, jako jsou informační technologie, automatizované obráběcí stroje a robotika, letecká zařízení a zařízení pro lety do vesmíru, námořní inženýrská zařízení a špičková plavidla, pokročilá zařízení pro železniční dopravu, nová energetická vozidla, energetická zařízení, zemědělské stroje, nové materiály, bio farmaceutické výrobky a pokročilé výrobky pro zdravotnictví.

Tento plán se zaměřuje na dosažení několika cílů, mezi něž patří:

- Podpora inovace a výzkum a vývoj ve výrobním odvětví.
- Podpora využívání pokročilých technologií, jako je automatizace, umělá inteligence a internet.
- Rozvoj domácích značek a zvýšení konkurenceschopnosti výrobků vyrobených v Číně na mezinárodních trzích.
- Snížení závislosti země na dovážených technologiích a komponentech.
- Podpora ekologických a udržitelných výrobních postupů.
- Hlavním cílem iniciativy „Made in China 2025“ je zajistit, aby čínské podniky vyvíjely, využívaly nebo získávaly vlastní technologie, duševní vlastnictví, know-how a značky prostřednictvím různých technik. Dalším cílem programu „Made in China 2025“ je nahradit zahraniční technologie, zboží a služby na

čínském trhu domácími. Konečným cílem je získat mnohem větší podíl na celosvětovém trhu v deseti určených důležitých odvětvích.

Po strategickém plánu "Made in China 2025" Čína v roce 2018 oficiálně představila strategii "China Standards 2035", jejímž cílem je vytvořit plán pro čínskou vládu a špičkové technologické firmy na zavedení mezinárodních standardů pro nejmodernější technologie, jako je 5G, IoT a umělá inteligence (AI). Nový akční plán obsahuje celkem 33 článků pokrývajících řadu různých odvětví, včetně výroby, informačních technologií, služeb, standardizace a modernizace uhlíku, ochrany ekosystémů a obnovy venkova. Tyto články lze rozdělit do tří hlavních skupin:

- první skupina, kterou tvoří články 1 až 21, se zasazuje o účinnou standardizaci vysoce kvalitních služeb hospodářského a sociálního rozvoje;
- druhá skupina, od článků 22 do 30, se zaměřuje na rozvoj standardů prostřednictvím úsilí koordinovaného vládou;
- třetí skupina, kterou tvoří články 31 až 33, pojednává o pobídkových politikách k posílení řízení a dohledu nad procesem standardizace.

Nová čínská strategie považuje standardizaci za způsob, jak posílit ekosystém výzkumu a vývoje tím, že se zvýší celkové schopnosti tohoto odvětví, zejména v důležitých a rozvíjejících se oblastech, jako je umělá inteligence (AI), kvantová výpočetní technika a biotechnologie. Akční plán navrhuje konkrétní opatření, která propojují proces vývoje norem a technického pokroku s cílem podpořit modernizaci a optimalizaci odvětví. Čínské průmyslové standardní kódy bývaly rozptýlené, protože se v obou případech jednalo o formu technologické standardizace, neexistovalo ani jasné rozlišení mezi národními normami a průmyslovými normami, což zahraniční zúčastněné strany mátló. Standardizace a integrace těchto kódů zlepšuje efektivitu řízení a zároveň snižuje složitost systému.

- Legislativní faktory

V současné době čínská vláda podepsala 21 dohod a mezi ně patří CEPA, RCEP atd., což většinou představuje dohody s asijskými zeměmi. Hlavními trhy pro Čínu jsou Amerika, Jižní Korea, EU a Hongkong podle přílohy číslo 1 (WTO,2023). Tato příloha také ukazuje na výši cla na určité druhy dováženého zboží.

Podporou neustálého ekonomického růstu Číny se stávají obchodní bariéry pro zahraniční firmy. Například zavedení kvót brání domácím spotřebitelům kupovat dovážené zboží a cílem je zvýšit spotřebu místně vyrobeného zboží.

Čínské ministerstvo obchodu (MOFCOM) a Generální ředitelství cel (GAC) každoročně vydávají katalogy položek podléhajících automatickému udělování dovozních licencí. Příležitostně jsou také vydávány katalogy zboží, jehož dovoz je omezen. Například podle tohoto katalogu (NDRC, 2022) 17 kategorií zboží podléhá správě vývozních kvót v roce 2023, včetně lékořice a výrobků z ní, třtinové trávy a výrobků z ní, živého skotu (do Hongkongu a Macaa), živých prasat (do Hongkongu a Macaa), živých kuřat (do Hongkongu), dále je to pšenice, kukuřice, rýže, pšeničná mouka, kukuřičná mouka, rýžová mouka, umělé pěstování efedrinové trávy pro lékařské účely, uhlí, surový olej, rafinovaný olej (kromě mazacích olejů, tuků a základových mazacích olejů), dřevo a bavlna.

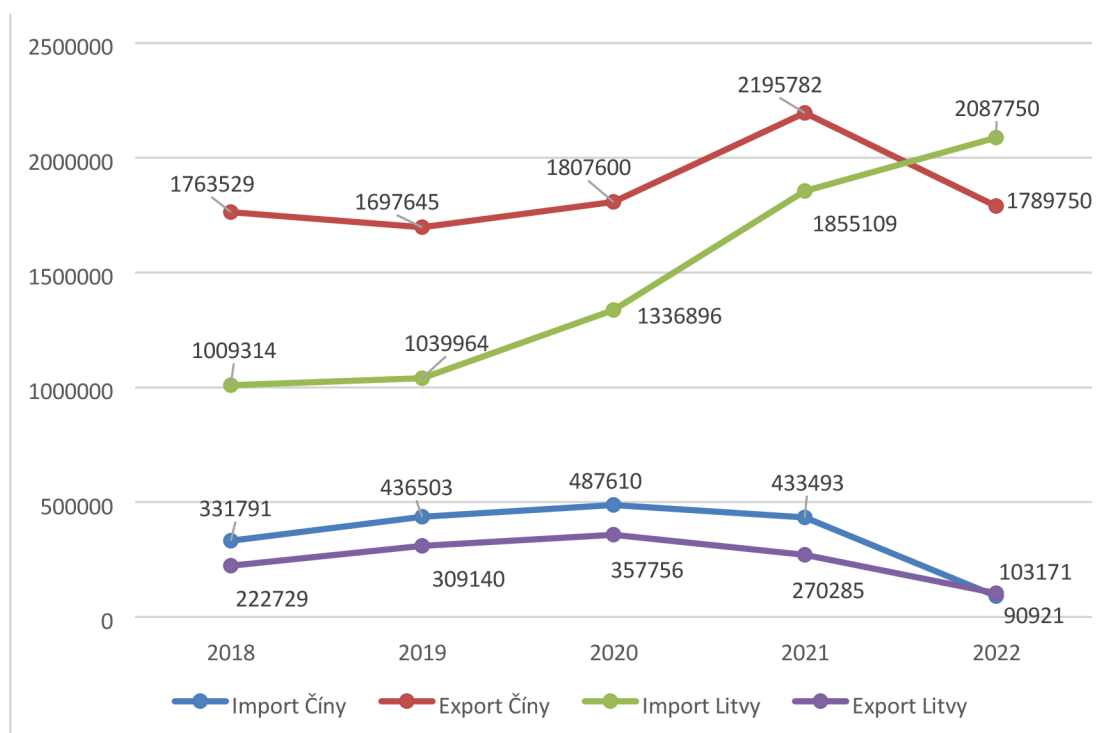
Příklady legislativních sporů Číny

Čína vstoupila do Světové obchodní organizace (WTO) v roce 2001 a od té doby dodržuje její pravidla, aktualizuje své zákony a předpisy týkající se tržního hospodářství a vytváří právní systém, který je v souladu s mnohostrannými obchodními normami. Nicméně Světová obchodní organizace není se všemi kroky Číny spokojena podle zprávy Obchodního zástupce Spojených států amerických (USTR) kongresu dodržování pravidel WTO ze strany Číny z roku 2022 existují stále problémy, které je třeba řešit, jako jsou významná omezení přístupu na čínský trh, neodůvodněné netarifní překážky, nahrazování dovozu, porušování mezinárodně uznávaných pracovních práv (včetně nucené práce), laxní nebo neexistující normy v oblasti životního prostředí a zvýšené uplatňování osobitých čínských národních norem (údajně i v rámci plánu „China Standards 2035“, jehož cílem je stanovit globální normy pro technologie příští generace). Kvůli tomu bylo zavedeno hodně antidumpingových cel vůči Číně, která slouží jako nástroj proti levným dovozům a vývozům, jež jsou nebezpečím pro evropský průmysl a ekonomiku. Tyto standardy byly rozepsané podrobněji v technologických faktorech výše.

Mezi nedávným sporem mezi Evropskou unií a Čínou, s účastí WTO, v této kapitole bude uveden příklad obchodu s Litvou a s problémy společností z Evropské unie v

soudní ochraně patentů v odvětví high-tech. Tyto spory nebyly vyřešeny dodnes a zůstávají ve fázi pokračující diskuze s rozdílnými pohledy.

Problém obchodu mezi Čínou a Litvou lze označit za důsledek politického napětí mezi oběma zeměmi. V roce 2020 se Litva stala jednou z prvních zemí Evropské unie, která uznala Tchaj-wan jako nezávislý stát a v roce 2021 tam otevřela velvyslanectví, což rozzlobilo Čínu, která považuje Tchaj-wan za součást svého území.

Zdroj: ITC, 2023

Obr.8 Obchodní vztahy mezi Litvou a Čínou v tisících USD

Podle studie CSIS (2022) malá pobaltská země náhle zmizela z čínské celní databáze, čímž byl zastaven veškerý přeshraniční vývoz a dovoz. Na obrázku číslo 8 je ukázán tento výrazný pokles obchodního objemu zboží mezi těmito státy. Peking však zjistil, že jeho kroky mají na Litvu jen malý politický nebo hospodářský dopad vzhledem k omezenému objemu obchodu mezi oběma zeměmi. V roce 2021 Peking informoval společnosti dodávající zboží z Litvy, že jejich obchodní styky s Čínou mohou být rovněž omezeny. To, že se Peking zaměřil na německé společnosti, ukazuje na další aspekt čínského hospodářského nátlaku: snaží se vytvářet nepřímý politický tlak na cílovou zemi, což zvyšuje náklady i pro litevské

podniky. Podobně jako v případě Litvy má tlak Německa na Vilnius velkou diplomatickou váhu kvůli jeho závislosti na největší ekonomice kontinentu. V důsledku toho EU podala žádost o ustavení panelu DS610 (2022), ve kterém rozepsala diskriminační obchodní vztahy s Čínou a její ekonomické přinucení směrem k Litvě.

EU se obrátila na WTO s žádostí o konzultace s Čínou ohledně opatření, která podle EU nepříznivě ovlivňují ochranu a prosazování práv duševního vlastnictví evropských společností. Předmětem sporu byly patenty v odvětví telekomunikací. Podle EU Čína účinně umožňuje svým společnostem porušovat evropské patenty na klíčové technologie, jako jsou 3G, 4G a 5G, a prostřednictvím soudních příkazů omezuje držitele patentů v ochraně jejich práv v jiných jurisdikcích. Jedná se o tzv. standardní základní patenty (SEP), které jsou nezbytné pro výrobu zboží splňujícího určitý mezinárodní standard. Telekomunikační sektor je silně závislý na standardizaci. Toto odvětví je zároveň jedním z nejinnovativnějších a nejrychleji se rozvíjejících díky velkému množství nových technologií chráněných patenty. Například sítě 2G, 3G, 4G, 5G a Wi-Fi spoléhají na tisíce patentovaných technologií. Vzhledem k tomu, že používání technologií chráněných SEP je pro výrobu zboží povinné, držitelé těchto patentů se zavázali k tomu, že na ně budou výrobci licencovat za spravedlivých podmínek. Pokud výrobce používá patentovanou technologii bez získání licence nebo odmítne plnit své povinnosti vyplývající z licenční smlouvy, může majitel patentu vymáhat svá práva soudní cestou a zastavit prodej zboží, které využívá patentované technologie.

Ve své žádosti o konzultaci DS611 (2022) EU uvádí omezení z Číny, kterým čelí společnosti z EU, jež mají patenty na klíčové telekomunikační technologie. Omezení mají zabránit evropským společnostem bránit svá práva, když jejich SEP používají čínské společnosti nezákonně nebo bez řádné kompenzace. Zejména porušení článku 63.1 dohody TRIPS (EU, 2022): šlo o nezveřejnění nejméně tří rozsudků ze strany čínské strany, které byly zmíněny v oficiálních publikacích čínské vlády. Čína navíc ve své odpovědi na žádost EU o informace podle dohody TRIPS na tato rozhodnutí odkázala a poznamenala, že „slouží jako vodítko pro judikaturu“. EU také naznačila, že nelze tato soudní rozhodnutí nalézt v čínských oficiálních otevřených zdrojích. Třetím porušením podle EU bylo neposkytnutí informací o řadě pravomocných soudních rozhodnutích, která byla zmíněna v čínských oficiálních

publikacích, a žádost, kvůli které byla v souladu s článkem 63.3 dohody TRIPS zaslána EU v červenci 2021. Žádost se týkala zejména rozsudků ve věcech souvisejících s licenčními podmínkami SEP a také výkonu soudních příkazů.

- Ekologické faktory

Životní prostředí v Číně utrpělo velkou újmu v důsledku rychlé průmyslové expanze země a převahy hospodářského růstu nad politickými zájmy. Číňané nyní žijí v zemi, kde je běžná nebezpečně vysoká úroveň znečištění ovzduší (viz Tab.3). Podle zprávy EU patří Čína do top největších světových producentů emisí CO₂.

Tab.3 CO₂ emise v ČLR

	2019	2020	2021	2022
Celkové emise CO₂ (v milionech tun)	11 771,07	11 948,12	12 466,32	x
Emise CO₂ na obyvatele (tuna na kapacitu)	8,29	8,39	8,73	x
Příjmy fyzických osob (tuna na tisíc USD)	0,52	0,52	0,5	x

Zdroj: EDGAR,2022

Čína je smluvní stranou Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a ratifikovala Pařížskou dohodu. Podle zprávy UNFCCC (2022) Čína oficiálně představila svou dlouhodobou strategii rozvoje snižování emisí skleníkových plynů v říjnu 2021, v němž slíbila dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2060 a dosáhnout vrcholu emisí CO₂ před rokem 2030. Čína chce do roku 2030 dosáhnout více než 1200 GW instalované větrné a solární energie a snížit uhlíkovou náročnost o více než 65 % oproti roku 2005. Do roku 2030 by nefosilní paliva měla tvořit 25 % spotřeby primární energie. Do roku 2030 by měla být zásoba lesů v Číně o 6 miliard metrů krychlových vyšší než v roce 2005.

Climate Action Tracker (2022) hodnotí čínskou politiku v oblasti klimatu jako "extrémně nedostatečnou" a doporučuje Číně, aby co nejdříve a mnohem dříve než v roce 2030 snížila emise, snížila spotřebu uhlí a dalších fosilních paliv mnohem rychleji, než se v současnosti předpokládá, a stanovila jednoznačné termíny jejich postupného snižování. Čína má v indexu účinnosti v oblasti změny klimatu celkově nízké skóre, ale v jednotlivých kategoriích získala různá skóre: extrémně nízké

skóre v oblasti spotřeby energie a emisí skleníkových plynů, střední skóre v oblasti obnovitelných zdrojů energie a vysoké skóre v oblasti klimatické politiky.

Skladování energie

Skladování energie je pro ekologický přechod v Číně zásadní, protože vyžaduje sofistikovaný, nákladově efektivní a účinný systém skladování energie, který by řešil problémy výroby energie v zemi. Pro odstranění nerovnováhy mezi poptávkou a nabídkou energie je opodstatněné skladování energie v zařízeních, která uchovají vyrobenou energii pro pozdější využití. Může nabídnout širokou škálu výhod pro elektrickou síť, spotřebitele energie i celou společnost. Pro Čínu nabízí skladování energie možnosti efektivnějšího využití energie šetrné k životnímu prostředí.

NDRC a NEA společně vydaly 21. března 2022 Implementační plán pro rozvoj nových technologií skladování energie během 14. pětiletého období. Tento plán zdůrazňuje úlohu tržních sil, včetně výrobních podniků a nezávislých výrobců energie, a vyzývá k rozšíření ekosystému veřejných a soukromých subjektů za účelem vybudování odvětví skladování energie. Čína hodlá do roku 2030 zvýšit domácí kapacitu ve všech klíčových technologiích skladování energie, aby splnila požadavky příští energetické sítě. Skladování obnovitelné energie bude pro čínský průmysl energie stále důležitější. Plán také jasně uvádí, že do roku 2025 se náklady na skladování energie na jednotku sníží o 30 %. Až bude těchto cílů dosaženo, může se cena systému skladování energie přiblížit 0,8 až 1,0 RMB (0,12 až 0,15 USD) za watthodinu, takže bude komerčně realizovatelná i bez dotací.

2.2 PESTLE analýza Spojených států amerických

USA jsou světovým lídrem mezi ostatními státy a členem více mezinárodních organizací jako NATO, G7 a dalších.

- Politické faktory

Politické zřízení tohoto státu je federativní prezidentská republika. Již od první světové války se Amerika snaží udržet si vedoucí postavení na světové politické scéně prostřednictvím ekonomické nebo vojenské pomoci jiným státům. USA jsou celosvětově považovány za sponzora demokratizace a příklady takové vnější politiky mohou být barevné revoluce v Gruzii, na Ukrajině, v Srbsku a tak dále.

Americká vláda používá také organizace jako OSN a NATO pro vliv na ekonomiku a politiku svých sousedů. Tyto aliance byly původně vytvořeny k udržení bezpečnosti a míru ve světě, ale v posledních letech byly USA obviňovány z nadměrného sponzorování a prosazování svých zájmů.

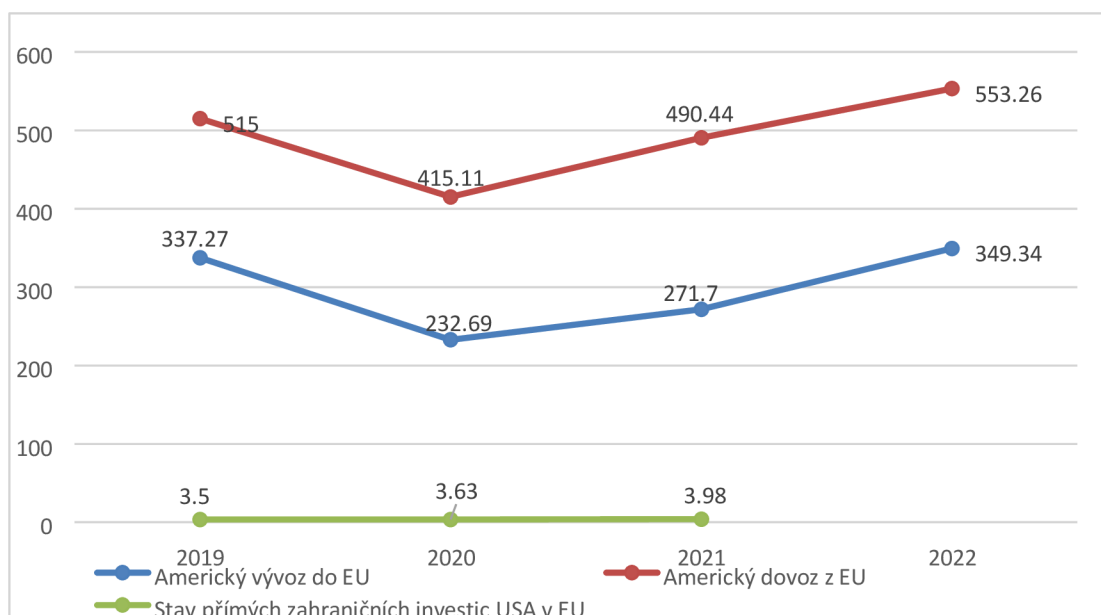
USA jsou jednou z největších světových ekonomik a významnou vojenskou mocností. Politická stabilita je obecně vysoká, ale země čelí přetrvávajícím výzvám, jako je příjmová nerovnost, politická polarizace a měnící se globální politické prostředí.

Vnitřní politiku země charakterizuje bouřlivý boj mezi politickými stranami. Toto rozdělení vyvolává mezi občany obavy a vede k protestům a střetům s policií. Protesty po prezidentských volbách v roce 2020, sociální hnutí „Black Lives Matter“ a další jsou příkladem posledních let, kde vláda ukázala svou neschopnost rychle stabilizovat krizovou situaci.

Evropská unie

Spolupráce mezi EU a USA prosperuje již více než 60 let a propaguje celosvětově takové hodnoty jako demokratický proces, svobodné podnikání a lidská práva.

Spojené státy americké patří mezi hlavní obchodní partnery pro EU již řadu let a probíhající transakce jsou v biliónech USD. Na obrázku 9 je vidět vliv COVID-19, avšak má tento trh rostoucí potenciál.

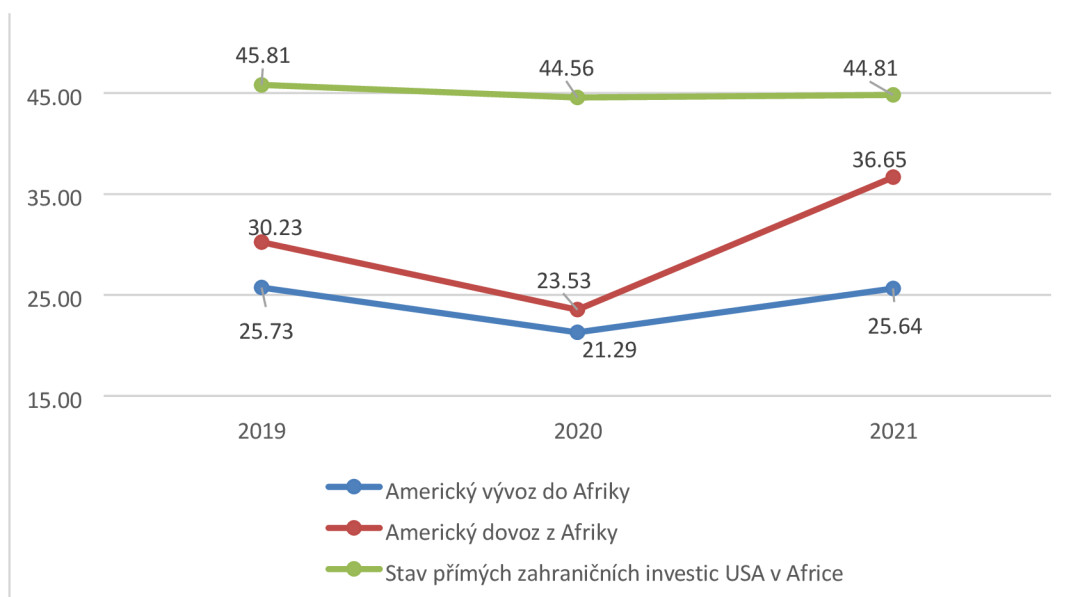
Zdroj: Census Bureau Statista, 2022-2023

Obr.9 Obchod mezi USA a EU v bilionech USD

USA vyvážejí do EU širokou škálu výrobků, včetně letadel, léčiv, strojů a zemního plynu (Eurostat, 2022). EU zase vyváží do USA různé zboží, například automobily, stroje a farmaceutické produkty (Trading Economics, 2022). Ekonomiky těchto dvou regionů tvoří dohromady téměř třetinu světového HDP z hlediska kupní síly a třetinu všech výrobků a služeb, s nimiž se celosvětově obchoduje.

Africké země

Přestože se jedná o jeden z kontinentů s nejvyšším současným růstem, vláda USA zde má svůj zájem o investování. Na snímcích je zachycen, jak růst obchodu, tak objem zahraničních investic (viz Obr.10).

Zdroj: SAIS,2023

Obr.10 Obchod mezi USA a Afrikou v miliardách USD

Zákon o africkém růstu a příležitostech (AGOA) byl podepsán v roce 2000 a poskytuje africkým zemím, které splňují podmínky, privilegovaný přístup na americký trh a umožňuje jim vyvážet do USA různé komodity, aniž by podléhaly daním nebo kvótám. Podle zprávy USTR (2020) se jedná o širokou škálu zboží od potravin a nápojů přes textil a oděvy až po specifické průmyslové předměty. AGOA nabízí bezcelní přístup a také technickou podporu, která africkým zemím pomáhá dosáhnout obchodních standardů USA a zvýšit jejich konkurenceschopnost na mezinárodních trzích.

Podle tiskové zprávy (The White House, 2022) summit lídrů USA a Afriky roku 2022 zahrnoval mezivládní jednání na vysoké úrovni, interakci se soukromým sektorem a vedl k řadě výsledků v oblasti obchodu, které naznačují rozšíření obchodních a investičních vazeb. Bylo podepsáno tříleté memorandum o porozumění (USTR, 2022), které stanoví každoroční interakce na vysoké úrovni mezi USA a sekretariátem africké kontinentální zóny volného obchodu (AfCFTA), stejně tak i pravidelná setkání technických pracovních skupin za účelem sdílení osvědčených postupů a otevřené komunikace s cílem posílit vztahy mezi USA a Afrikou. Podle dohody o záměru patří mezi potenciální oblasti spolupráce digitální obchod, usnadnění obchodu a vytváření regionálních hodnotových řetězců.

- Ekonomické faktory

Spojené státy mají vysoce rozvinutou a rozmanitou ekonomiku s početnou a rostoucí střední třídou. Země je známá svým silným technologickým a finančním sektorem, ale potýká se také s problémy, jako je příjmová nerovnost, vysoká míra zadlužení a rostoucí rozpočtový deficit.

USA nesly dluh od svého vzniku a kvůli občanské válce, ekonomické recesi, válkám v Afghánistánu a Iráku, pandemii COVID-19 a dalším faktorům, které způsobily exponenciální růst (viz Tab.4).

Tab.4 Ekonomické ukazatele USA (2019-2022)

	2019	2020	2021	2022
HDP (v miliardách USD)	21 381	21 060,5	23 315,1	25 461,3
HDP na byv. (v USD)	65 052	63 078	69 227	75 180
Státní dluh (v miliardách USD)	23 251,05	28 114,76	29 474,08	30 887,92
Roční míra inflace	1,8%	1,2%	4,7%	8%
Dovoz zboží a služeb v procentech HDP	14,58%	13,18%	14,59%	x
Celková hodnota mezinárodního dovozu zboží a služeb (v miliardách USD)	3 110	2 810	3 400	3 960
Celková hodnota mezinárodního vývozu zboží a služeb (v miliardách USD)	2 530	2 160	2 560	3 010
Přímé zahraniční investice v zahraničí (v bilionech USD)	5,83	6,09	6,37	6,58

Zdroj: Statista, 2022–2023

Měnová jednotka Spojených států americký dolar je přijata jako oficiální a zákonná měna i vládami v několika dalších zemích a také jako jedna z hlavních stabilních obchodních jednotek.

- Sociální faktory

Demografie této země je ve srovnání s ostatními státy jedna z nejrozmanitějších.

Pro udržení relativní bezpečnosti existují trendy tolerance a svobody výběru, které jsou v zemi prosazovány pomocí médií.

Sociální nerovnost příjmů mezi sociálními vrstvami s každým rokem roste a dochází k tomu, že větší procento lidí nemá přístup ke kvalitní medicíně nebo si nemůže dovolit nákup či pronájem nemovitosti. Tabulka 5 ukazuje, že růst počtu obyvatel a příjmů fyzických osob je poměrně stabilní, což se nedá říci o míře nezaměstnanosti, která je kolísající. To bylo způsobeno tím, že kvůli COVID-19 a lockdownu lidé ztratili svá pracovní místa.

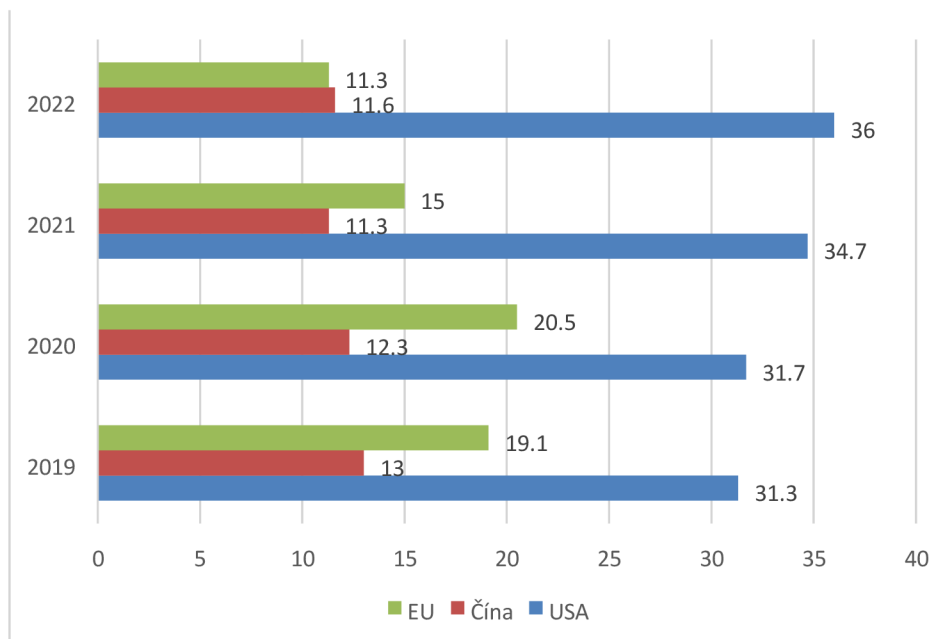
Tab.5 Sociální ukazatele USA (2019-2022)

	2019	2020	2021	2022
Populace (v miliardách)	328,3	331,5	331,9	338,3
Míra nezaměstnanosti	3,67%	8,09%	5,36%	3,67%
Příjmy fyzických osob (v USD)	18 402	19 607,45	21 056,62	21 804,79

Zdroje: CEIC, Statista a The World Bank, 2022–2023

- Technologické faktory

USA jsou známy svými mezinárodními společnostmi, které dosáhly uznání a získaly tržní podíly po celém světě, a to je včetně státní podpory rozvoje inovativního prostředí, invence, patentování, zavádění nových výrobků do výroby (viz Obr.11). Princip je založen na úplném odmítnutí extenzivní cesty rozvoje a přechodu na kvalitativně nové zdroje růstu ekonomických ukazatelů. K dnešnímu dni mají Spojené státy poměrně silnou moderní vědeckou a technickou základnu, významný státní a podnikový kapitál a další materiální zdroje, které umožňují realizovat rozsáhlé projekty na domácí i mezinárodní úrovni.

Zdroj: Statista, 2022

Obr.11 Podíl informačních a komunikačních technologií na světovém trhu podle vybraných zemí

Agentura pro kybernetickou a infrastrukturní bezpečnost (CISA)

Tato vládní agentura má zásadní roli při ochraně americké vlády a soukromého sektoru před kybernetickými hrozbami. Její služby a pokyny pomáhají organizacím identifikovat a zmírňovat zranitelná místa, účinně reagovat na bezpečnostní incidenty a udržet si náskok před novými hrozbami. Podle zprávy CISA (2022) poskytuje řadu podpůrných a poradenských služeb v oblasti IT federálním úřadům a partnerům ze soukromého sektoru. Mezi její klíčové služby patří např:

- Posouzení kybernetické bezpečnosti: CISA nabízí posouzení zranitelnosti a penetrační testy, které pomáhají agenturám a společnostem identifikovat slabá místa v jejich sítích a systémech.
- Plánování reakce na incidenty: CISA poskytuje organizacím poradenství a podporu v případě kybernetického útoku nebo jiného bezpečnostního incidentu. To zahrnuje vypracování plánů reakce na incident, provádění cvičení reakce na incident a poskytování technické pomoci během skutečného incidentu.

- Školení a zvyšování povědomí o kybernetické bezpečnosti: CISA nabízí různé programy školení a zvyšování povědomí o kybernetické bezpečnosti pro federální úřady a soukromý sektor. Cílem těchto programů je zlepšit znalosti a dovednosti zaměstnanců v oblasti kybernetické bezpečnosti a podporovat kulturu povědomí o kybernetické bezpečnosti.
- Sdílení zpravodajských informací o hrozbách: CISA pracuje na identifikaci a analýze kybernetických hrozeb pro kritickou infrastrukturu a sdílí tyto informace s ostatními vládními agenturami a partnery ze soukromého sektoru. Díky tomu mohou organizace lépe porozumět vznikajícím hrozbám a lépe na ně reagovat.
- Politika a pokyny v oblasti kybernetické bezpečnosti: CISA vytváří a prosazuje politiky a pokyny v oblasti kybernetické bezpečnosti pro federální agentury a soukromý sektor. To zahrnuje osvědčené postupy pro zabezpečení sítí a systémů a také pokyny pro dodržování federálních předpisů v oblasti kybernetické bezpečnosti.

SBIR program

Je to soutěžní grantový program, který poskytuje finanční prostředky malým podnikům zabývajícím se výzkumem a vývojem s potenciálem komercializace (SBIR, 2022). Prostřednictvím programu SBIR mohou malé IT společnosti získat finanční prostředky na podporu svého úsilí v oblasti výzkumu a vývoje, což jim může pomoci vyvinout nové produkty a služby a uvést je na trh. Kromě financování program poskytuje zdroje a podporu, které malým podnikům pomáhají orientovat se v procesu výzkumu a vývoje, včetně pomoci s psaním grantů, přípravou návrhů a strategií komercializace. Například společnosti jako Qualcomm, Symantec a 3Com získaly prostřednictvím tohoto programu finanční prostředky.

- Legislativní faktory

Spojené státy mají složitý právní systém, který klade velký důraz na práva a svobody jednotlivce. Země je známá svým vypracovaným právním systémem, ale zároveň se potýká s problémy, jako je příjmová nerovnost, diskriminace a přetížený systém trestního soudnictví. USA stále uvalují cla na řadu různých kategorií zboží,

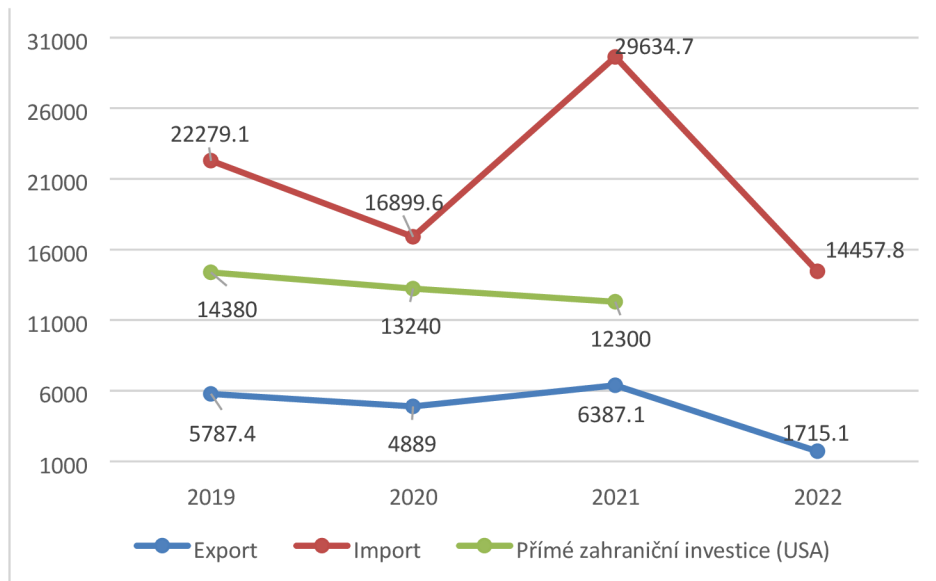
přestože otevřenost obchodu a investic výrazně napomohla jejich hospodářskému růstu.

Podle zprávy Obchodního zástupce Spojených států amerických (USTR) z roku 2023 byly americké obchodní bariéry zavedeny v takových oblastech, jako je dovoz, ochrana duševního vlastnictví, zemědělství, medicína, digitální obchod a další. Většinou se tyto bariéry týkají Číny. Jak v roce 2018 začala americká vláda obchodní válku, to bude podrobněji popsáno v kapitole 2.3. Přesnější seznam cla podle typů výrobků je v Příloze č.2 (WTO, 2022), kde je též seznam klíčových obchodních partnerů.

Rusko

Rusko zahájilo ničím nevyprovokované vojenské napadení Ukrajiny v únoru 2022, čímž přimělo USA, EU a mnoho dalších zemí a organizací, aby zareagovaly rozsáhlými sankcemi. Byly použité takové sankce, jako je omezení vývozu technologií dvojího užití, zmrazení majetku zahraničních osob a podniků se sídlem v USA a zákaz obchodování s nimi ze strany amerických osob a subjektů. Třetí strany, které Rusku pomáhají sankce obcházet nebo s ním jinak spolupracují, také podléhají sektorovým sankcím ze strany USA. Sankce se konkrétně zaměřují na ruský energetický, bankovní a obranný průmysl. Sankce související s konfliktem na Ukrajině se vztahují také na Bělorusko (za jeho zapojení do konfliktu) a Írán (za poskytování vojenských dronů Rusku výměnou za pomoc s válečnou technikou).

Byl zakázán vývoz bankovek a luxusního zboží denominovaných v amerických dolarech do Ruska a dovoz různých produktů z Ruska, včetně ropy a ropných produktů, uhlí, neprůmyslových diamantů a mořských plodů a alkoholických nápojů. Na obrázku¹² je vizuální přehled, jak tyto sankce ovlivnily obchod mezi Ruskem a USA.

Zdroj: Census a Statista, 2022–2023

Obr.12 Obchod mezi USA a Ruskem v milionech USD

- Ekologické faktory

Problémy životního prostředí USA jsou typické i pro jiné země a představují slabé stránky vyspělých ekonomik. Kritickými hybateli problémů jsou expanze urbanizace a globální oteplování.

Podle zprávy EPRS (2022) o politice USA v oblasti změny klimatu v NDC byl stanoven cíl pro celé hospodářství snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů v USA o 50 až 52 % oproti úrovni z roku 2005. Kromě toho Kongres přijal zákony pro regulaci ekologické situace ve státě jako:

- Zákon o investicích do infrastruktury a pracovních místech, který zahrnuje financování dobíjecích stanic pro elektromobily ve výši 7,5 miliardy USD (The infrastructure investment and jobs act of 2021).
- Zákon o snížení inflace, který musí zásadně změnit politiku USA v oblasti klimatu. Cílem je zásadní snižování emisí skleníkových plynů, v tomto právním předpise se zavázalo investovat více než 370 miliard USD do energetické bezpečnosti a ochrany životního prostředí (The Inflation Reduction Act of 2022).

Požadavky na emise skleníkových plynů pro osobní a nákladní automobily, stejně tak i pokyny k omezení a postupnému vyřazení fluorovaných uhlovodíků během následujících 15 let (The CHIPS and Science Act of 2022).

USA zůstaly i v roce 2021 jedním z největších světových producentů emisí CO₂, podrobnější data jsou uvedena v tabulce 6.

Tab.6 CO₂ emise v USA

	2019	2020	2021	2022
Celkové emise CO₂ (v milionech tun)	5 011,1	4 464,11	4 752,08	x
Emise CO₂ na obyvatele (tuna na kapacitu)	15,23	13,47	14,24	14,9
Příjmy fyzických osob (tuna na tisíc USD)	0,24	0,23	0,23	x

Zdroj: EDGAR, 2022

Vzhledem k tomu, že nedávné právní předpisy USA ještě nebyly zohledněny, hodnocení USA v Climate Action Tracker (2022) je stále v kategorii "velmi nízká výkonnost".

Pařížská dohoda

Tato dohoda zavazuje signatářské země smlouvy omezit nárůst průměrné globální teploty na 1,5 stupně Celsia oproti předindustriálnímu období pro vyhnutí se klimatické katastrofě (UNFCCC,2015).

Odstoupení Spojených států od dohody zdůvodnila Trumpova administrativa řadou bodů, mimo jiné tím, že podle ní dohoda poškodí jejich ekonomiku a bude nespravedlivá vůči americkým pracovníkům. Prezident Trump dále tvrdil, že dohoda klade na Spojené státy nepřiměřenou zátěž, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů, zatímco ostatním zemím, zejména Číně, umožňuje pokračovat v růstu emisí. Trump prohlásil, že je připraven vrátit se k jednacímu stolu a dohodu přepracovat tak, aby byla pro Američany výhodnější. Problém je v tom že v dohodě nejsou žádné pevné požadavky. Každá země si může zvolit vlastní cíle pro snižování a neutralizaci emisí a neexistují žádné sankce za nesplnění cílů, které si sám stát stanovil (UNFCCC,2015). Po zvolení Joea Bidena prezidentem Spojených států se země 20. ledna 2021 znovu připojila k Pařížské dohodě a stala se členem UNFCCC.

3 Obchodní válka mezi ČLR a USA

Třetí kapitola práce je zaměřena na popis, analýzu a syntézy opatření aplikovaných významnými firmami s pohledu mezinárodního obchodu v rámci obchodní války mezi Čínou a USA. Na počátku jsou uvedeny definice a je popsána podstata obchodní války. Dále se kapitola zabývá zmapováním klíčových událostí v rámci této války a analýzou dopadů jednotlivých opatření na vybrané americké a čínské společnosti. Součástí kapitoly jsou možné scénáře vývoje obchodní války do budoucna.

Pro vyhodnocení negativních dopadů obchodní války mezi Čínou a USA byly použité hlavně kvalitativní sekundární metody výzkumu a byly zvoleny níže jmenované čínské a americké společnosti, které kvůli těmto událostem utrpěly největší škody (viz Tab.7).

Tab.7 Zvolené čínské a americké firmy

	ČLR	USA
Technologický průmysl	Huawei Technologies Co., Ltd., ZTE Corporation, Hangzhou Hikvision Digital Technology Co., Ltd.	Apple Inc., Qualcomm Technologies, Inc.
Automobilový průmysl	x	Ford Motor Company

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výběr byl založen na základě dat čerpaných z reportu výzkumných firem a z webových stránek Reuters.com, Statista.com a NASDAQ.com. Tyto portály poskytují analytické informace o vývoji ekonomické situace ve společnostech, které jsou považovány za lídry ve svém segmentu. Vzhledem k tomu, že obchodní válka mezi státy byla založena na obvinění z narušení státní bezpečnosti USA, je evidentní, že se sankce dotkly především telekomunikačních společností, jejichž výrobky jsou nějakým způsobem spojeny s komunikací, přenosem citlivých údajů a zabezpečením soukromí.

3.1 Definice a podstata obchodní války

Ačkoli jsou obchodní války méně destruktivní než válečné konflikty, mohou mít významné dopady na světové hospodářství, protože ovlivňují politiku, ekonomiku a

sociální sféru zemí, které se války účastní. Pochopení těchto dopadů je klíčem k porozumění moderním mezinárodním vztahům a je nezbytné pro účely této diplomové práce.

Z historického hlediska je obchodní válka sérií ekonomických konfliktů, jejichž úkolem je ochrana domácí ekonomiky a zpětná reakce na vnímanou nespravedlnost v obchodní politice. Taková válka se vyznačuje zvýšením nebo zavedením obchodních bariér, obvykle v podobě cla či jiných poplatků, mezi dvěma nebo více zeměmi (Jackson, 1999).

Podobným způsobem obchodní válku definuje Grainger (2021), podle něhož jde o reakci na nekalé obchodní praktiky nebo nerovnováhu v obchodní bilanci, která má za cíl chránit průmyslová odvětví a zabezpečovat pracovní místa v zemi prostřednictvím ztížení dovozu zahraničního zboží a služeb. Postupem času se však podstata obchodní války, stejně jako techniky, které se v její rámci aplikují, vyvinuly. Podle Steenbargera (2022) je obchodní válka otevřeným konfliktem mezi dvěma nebo více státy, který je vyvolán neshodami v obchodních praktikách a politikách, často s doprovodným zvýšením obchodních omezení a sankcí. Blustein (2019) doplňuje, že v rámci obchodní války často dochází k eskalaci, která může mít za následek narušení mezinárodního obchodu, ovlivnění cen zboží a služeb, ale také dopad na politické vztahy mezi státy.

Jedním z příkladů obchodní války může být ekonomické napětí mezi Japonskem a USA v 80. letech minulého století. V té době prošlo Japonsko obdobím rychlého ekonomického růstu, částečně díky svému exportně orientovanému průmyslu. Na druhou stranu se americká ekonomika potýkala s obchodním schodkem, částečně kvůli dovozu levného zboží z Japonska. Obchodní deficit Spojených států vyvolal napětí mezi zeměmi. Právě tehdy došlo k obvinění Japonska z podcenění jenu, které poskytovalo japonským vývozcům konkurenční výhodu. Navíc vyjádřily americké společnosti obavy z toho, že japonské firmy kopírují jejich technologie a vyrábějí podobné produkty za nižší cenu. V reakci na to Japonsko dobrovolně omezilo vývoz, začalo investovat do USA a revalvovalo národní měnu (Sheng a Felix do Nascimento, 2021).

Jiným příkladem obchodní války může být poměrně nedávný konflikt mezi USA a EU. Tak se v roce 2018 vytvořil tlak na obchodní vztahy mezi těmito subjekty, který

byl způsoben zavedením amerického cla na dovoz oceli ve výši 25 % a hliníku ve výši 10 %. Toto rozhodnutí bylo přijato administrativou prezidenta Donalda Trumpa na základě článku 232 amerického zákona o obchodu z roku 1962, který umožňuje vládě regulovat dovoz zboží z důvodu národní bezpečnosti. Přestože byla cla primárně zaměřena na Čínu, postihla i mnoho dalších zemí, včetně členských států EU. V reakci na to přijala Evropská unie zpětná opatření a zavedla clo na některé americké zboží v hodnotě 2,8 miliardy eur. Důsledkem těchto aktivit se staly nejen negativní ekonomické dopady, ale také diplomatické napětí mezi USA a EU (Zeng a Liang, 2022).

3.2 Počátky a vývoj obchodní války mezi USA a Čínou

Začátek obchodní války mezi USA a Čínou sahá až k roku 2016 do období předvolební kampaně Donalda Trumpa. Tehdy politik opakovaně kritizoval obchodní vztahy s Čínou a vyjádřil se k příliš velkému podílu dovozu čínského zboží do USA, který výrazně převyšoval podíl vývozu do Číny a tvořil obchodní deficit. Podle International Trade Center (2023) dovoz zboží do USA z Číny v tomto roce vykazoval 481,5 miliardy dolarů, zatímco vývoz z USA do Číny se pohyboval na úrovni 115,5 miliardy dolarů.

V srpnu 2017 zahájil Donald Trump vyšetřování krádeže amerického duševního vlastnictví Čínou. Jako precedent bylo označeno to, že čínské úřady údajně nutí americké společnosti, které chtějí vyvážet své produkty, pracovat jako součást místních podniků a předávat své technologie a vývoj čínským partnerům. Začátkem roku 2018 byla tato skutečnost potvrzena. Jako sankce nařídil Donald Trump připravit seznam cel, která budou zvýšena poté, co vyšetřování skončí. Jako první zavedl americký prezident 30% cla na solární panely dovážené do země. Pro Čínu jako světovou jedničku ve výrobě těchto produktů byly tyto kroky ze strany USA velkým zklamáním (Zeng a Liang, 2022).

Na jaře 2018 se konflikt ještě více prohloubil, jelikož USA stanovily cla ve výši 25 % na dovoz oceli a ve výši 10 % na hliník, což platilo pro celkem 30 zemí. Čína v reakci na to zvýšila obchodní cla na 128 druhů zboží dováženého z USA. V důsledku toho podléhaly různé druhy ořechů, ovoce a vína 15% celním poplatkům. Kromě toho bylo zavedeno 25% clo na americké vepřové maso. S ohledem na to, že se tyto kroky negativně odrazily na ekonomice obou zemí, Čína vyzvala USA k mírovému

urovnání sporů a uvedla, že opatření přijatá z její strany mají pouze nahradit škody způsobené schodkem (Zeng a Liang, 2022).

V dubnu 2018 USA zveřejnily seznam zboží obsahující cca 1300 pozic, jejichž dovozní cla se zvýší o 25 %. Seznam mimo jiné zahrnoval elektroniku, náhradní díly pro letadla, satelity, rádiové přístroje, zdravotnické vybavení a další zboží, které patří do kategorie produktů tvořících největší články čínského exportu do USA (Hua, 2022). Čína pak v reakci na kroky americké vlády zavedla další cla na maso, ovoce a jiné zboží dovážené z USA.

V létě se seznam čínských výrobků podléhajících clu zase zvýšil až do výše 50 miliard dolarů. Čína však přijala odvetná opatření v podobném rozsahu. Později v září zavedl Trump 10% clo na další zboží, a to ve výši 200 miliard dolarů. Čína odpověděla 5-10% cly na zboží dovážené z Ameriky v objemu 60 miliard dolarů (Zeng a Liang, 2022).

Jak uvádí Hua (2022), opatření přijatá Čínou byla evidentně snahou najít kompromis a vyhnout se významným ekonomickým dopadům. To znamená, že Čína mohla zavést i závažnější restriktivní opatření, ale záměr země spočíval v tom, aby se konflikt se Spojenými státy ještě více neprohloubil. V prosinci 2018 se lídři obou zemí dohodli na dočasném pozastavení zvýšení cel. Ve stejném roce dosáhl deficit obchodní bilance USA desetiletého maxima. Vývoz čínského zboží do Ameriky činil 478 miliard dolarů, dovoz USA do Číny představoval 155 miliard dolarů.

Nicméně již v květnu 2019 USA opět zvýšilo clo na čínské výrobky, tentokrát na částku 200 miliard dolarů. Ve stejné době oznámil americký prezident záměr stáhnout americké výrobce z území ČLR. Posléze Trumpova administrativa zařadila Huawei, jednu z největších telekomunikačních společností na světě, na černou listinu a zakázala vládním a vojenským úřadům nakupovat její produkty. V srpnu 2019 nařídily USA zvýšit podíl cla aplikovaného na řádu čínských výrobků (Blustein, 2019).

V roce 2019 obchodní deficit USA s Čínou klesl (Lau, 2019). Snížil se také vzájemný vývoz a dovoz, což se jistě odrazilo na ekonomickém růstu obou zemí. Negativnímu vlivu obchodní války se však co nejvíc podrobily společnosti, jejichž aktivity byly těsně spojeny s exportem a importem.

V tabulce 8 jsou shromážděny informace o sankcích, které byly zavedeny americkou vládou vůči Číně, ale také odvetné reakce čínské vlády na tyto akce.

Tab.8 Chronologický přehled sankcí uplatňovaných USA a Čínou v rámci obchodní války

Období přijetí opatření	Sankce ze strany USA a rozsah jejich dopadů	Odvetné sankce ze strany Číny
První čtvrtletí 2018	Jednotná dovozní cla ve výši 30 % na dovoz solárních panelů a 20 % na dovoz praček v celkové hodnotě 10,3 miliardy dolarů (0,4 % čínského dovozu do USA)	Zavedení odvetných cel ve výši 15 % a 25 %, a to na celkovou částku 3 miliardy dolarů dovozu z USA (2,3 % amerického vývozu do Číny)
Červenec 2018	Zavedení 25% cla na dovoz z Číny cca 1300 zboží v celkové hodnotě 34 miliard dolarů (7 % čínského vývozu do USA)	Odvetné zavedení cla ve výši 25 % na maso a hliníkový šrot, ale také cla ve výši 15 % na některé ovoce, ořechy a bobule ve výši 34 miliard dolarů (26 % amerického vývozu do Číny)
Srpen 2018	Zavedení 25% cla na dovoz dalšího čínského zboží v celkové hodnotě 50 miliard dolarů (3 % čínského vývozu do USA)	Odvetné zavedení cla ve výši 25 %, a to na zboží v celkové hodnotě 50 miliard dolarů (12,3 % amerického vývozu do Číny)
Září 2018 a červen 2019	Zavedení 10% cla na dovoz zboží z Číny ve výši 200 miliard dolarů a následující zvýšení cla na 25 % v roce 2019 (40 % čínského vývozu do USA)	Odvetné zavedení cla ve výši 5 a 10 % na zboží v celkové hodnotě 60 miliard dolarů (46 % amerického vývozu do Číny)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Zeng a Liang, 2022; Hua, 2022.

Pro hlubší porozumění vlivu na mezistátní obchodní vztahy, byly vybrány světově známé společnosti z obou zmíněných zemí a také krizové situace, které vznikly po eskalaci konfliktů.

- Vybrané americké společnosti

V této podkapitole jsou představeny vybrané americké společnosti, které byly negativně ovlivněny obchodní válkou mezi USA a Čínou od roku 2018. Text poskytuje základní informace o společnostech, jejich strategickém záměru a působení. Následně jsou uvedeny důsledky uplatňovaných opatření z obou stran.

Apple Inc. (dále jen Apple)

Apple je americká společnost, která byla založena v Kalifornii 1. dubna 1976 třemi vizionáři, a to Stevenem Jobsem, Stephenem Wozniakem a Ronaldem Waynem.

Původním cílem zakladatelů bylo prodávat vlastní navržené osobní počítače, ale svůj první produkt společnost představila na trhu až v roce 1984. V té době revoluční Macintosh, jako první osobní počítač s grafickým rozhraním a myší, definoval Apple jako průkopníka v oblasti technologie a designu. Během 90. let společnost prošla významnými změnami, ale začátek 21. století se pro ni ukázal jako období nevídaného růstu a inovací (Steigauf, 2011).

Strategie Apple je založena na kombinaci nových technologií, vysoké kvality a hluboké integrace mezi hardwarem, softwarem a službami. S ohledem na tento záměr se společnost zaměřuje na vytvoření inovativních produktů spojených s intuitivním designem. V současné době Apple působí ve více než 25 zemích a zaměstnává přes 150 tisíc osob (Guides.loc.gov, 2023). Klíčovou roli v jejím dodavatelském řetězci hraje právě Čína. To lze vysvětlit tím, že většina výrobků Apple, včetně nejpobulárnějších iPhoneů, je montována v Číně, a to primárně společnostmi Foxconn. Postupem času se země stala centrem výroby díky nižším nákladům a rozsáhlému průmyslovému zázemí (Blustein, 2019).

Nicméně tato závislost na čínské výrobě se pro Apple ukázala jako značné riziko, zejména vzhledem k obchodnímu napětí mezi zeměmi. Když obchodní válka mezi USA a Čínou teprve eskalovala v roce 2018, ve společnosti existovaly obavy, že by mohla být zasažena vysokými cly na produkty vyráběné v Číně. Je to obzvlášť velká hrozba, jelikož podle informací z roku 2019 až 90 % všech produktů Apple bylo montováno v Číně a v prvním pololetí roku 2020 (tj. před pandemií COVID-19) dosáhly tržby společnosti v zemi téměř 15 % z celkových tržeb (Chang a Liu, 2023).

I předtím však byla čínská vláda znepokojena některými aplikacemi v App Store, což vedlo k jejich odstranění. Jako příklad lze zmínit mobilní VPN nástroje, které umožňovaly uživatelům obejít čínské cenzurní zákony. Kromě toho v reakci na diplomatické a obchodní spory s USA vyhlásila Čína nárůst tržeb čínských značek smartphonů na úkor Apple. Někteří čínští spotřebitelé tedy vyjadřovali národní hrdost prostřednictvím podpory místních výrobců a nákupu jejich produkce (Chang a Liu, 2023).

O skutečných opatřeních proti Apple se však začalo hovořit poté, co v roce 2019 americká vláda rozhodla o zavedení sankcí proti čínské společnosti Huawei, která je jedním z lídrů v sektoru telekomunikačních zařízení a spotřební elektroniky. V

roce 2020 prodloužil Donald Trump zákaz nákupu čínského telekomunikačního zařízení o jeden rok. Co je ale paradoxní, Huawei se mj. věnuje výrobě procesorů pro AMD, Qualcomm a Apple. To znamená, že sankce proti čínským společnostem měly přímý negativní dopad na americké producenty (McGregor, 2020).

Z tohoto důvodu již v květnu 2020 zahájila administrativa Donalda Trumpa a společnost TSMC jednání o možné výstavbě jejich čipových továren na území USA. Očekává se, že budou spuštěny částečně, jelikož se společnost připravuje na zahájení první výroby nejpozději v roce 2024 (McGregor, 2020). Pokud se však Apple ocitne na černé listině Číny, hrozí nejen ztráta obrovského trhu, ale také významné snížení výrobních kapacit. V důsledku toho bude důvěra investorů ztracena, stejně jako jejich příjmy na čínském trhu.

Ford Motor Company

Společnost Ford Motor Company byla založena v roce 1903 Henrym Fordem a skupinou investorů. I když Ford nebyl první, kdo vynalezl automobil nebo výrobní linku, použil ji k masové výrobě levných automobilů, což v podstatě revolucionizovalo automobilový průmysl. Od té doby společnost vyrábí a prodává osobní a nákladní automobily, SUV a elektrická vozidla pod značkou Ford, ale také luxusní automobily pod značkou Lincoln. Firma dlouhodobě usiluje o inovace v oblasti mobility a udržitelnosti (Rosenthal, 2017). Zejména nedávné strategické iniciativy společnosti zahrnují zvyšování produkce elektrických vozidel a vývoj autonomních vozidel.

Nyní působí Ford Motor Company na všech kontinentech s významnými operacemi v Severní Americe, Evropě, Asii a Jižní Americe. Je jednou z největších automobilových společností na světě, která prodává cca 4,2 milionu vozidel ročně. Počet jejich zaměstnanců tvoří zhruba 173 tisíc osob a tržby za rok 2022 představovaly částku 15,6 miliard dolarů (WSJ.com, 2023).

Na čínském trhu působí Ford Motor Company již několik desetiletí. Má zde řadu tzv. joint venture (například s Chang'an Automobile Group a Jiangling Motors), jejichž prostřednictvím vyrábí a prodává své vozy pro čínské spotřebitele. Provozováním výrobních závodů, rozsáhlými dodavatelskými řetězci, daňovými odvody a zaměstnaností společnost významně přispívá k čínské ekonomice jako takové. Navíc Ford Motor Company podporuje místní inovativní kapacity, protože

společnost investuje do výzkumu a vývoje na regionální úrovni. Podobně tomu je ovlivněn i americký automobilový průmysl, a to dodávkami surovin

a automobilních dílů z Číny (Rosenthal, 2017). Projevilo se to zejména v rámci prvních zavedených opatření ze strany USA, kdy americká vláda stanovila clo na dováženou ocel a hliník, které jsou pro automobilový průmysl nezbytné.

V reakci na to uvalila Čína 25% clo na dovoz z USA zastoupený 659 komoditními skupinami včetně automobilů. V souvislosti s globálním obchodním konfliktem USA také projevily ochotu zavést 25% dovozní clo na automobily a automobilové součástky v hodnotě 350 miliard dolarů. V květnu 2019 však bylo konečné rozhodnutí odloženo o šest měsíců. Později v lednu 2020 USA a Čína podepsaly obchodní dohodu zaměřenou na řešení krize, která předešla zavedení potenciálních opatření z americké strany (Zeng a Liang, 2022).

Je však evidentní, že kroky podniknuté čínskou vládou měly značný dopad na Ford Motor Company. Jako druhá největší automobilka v zemi utrpěla společnost ztrátu ve výši 1 miliardy dolarů, a to kvůli clu na kovy dovážené do Spojených států. Tyto tarify na Ford Motor Company zapůsobily v době, kdy se snažila zlepšit své finanční zdraví, zvýšit cenu akcií a investovat peníze do vývoje nových pohonných technologií. Navíc v důsledku zavedení opatření ze strany Číny klesly akcie společnosti o téměř jedno procento na konci září 2018. Pozoruhodné také je, že zvýšení cla Čínou negativně ovlivnilo i čínský trh, jelikož ceny amerického sportovního vozidla Lincoln MKC v Číně stouply o 40 %. Obchodní válka pak měla jistý dopad na ztráty Ford Motor Company v roce 2018, ale také na její výhled pro rok 2019 (Ferris, 2018).

Podle LMC Automotive, bylo v Číně prodáno ke konci roku 2018 firmou Ford Motor Company až 20% vozů, vyráběných v USA. V tomto ohledu je pozice společnosti mnohem horší, než tomu bylo například u General Motors, která má v Číně místní výrobní zařízení a joint venture s čínskými firmami chránícími automobilku před cly (Wayland, 2019). To znamená, že se General Motors oproti Ford Motor Company vyplacení mzdy prakticky vyhnula.

Qualcomm Technologies, Inc. (dále jen Qualcomm)

Společnost Qualcomm byla založena v Kalifornii v roce 1985 Irwinem M. Jacobsem a šesti dalšími spolupracovníky. Původně se organizace zaměřovala na výzkum a

vývoj a měla v úmyslu poskytovat poradenské služby v oblasti bezdrátových technologií. Postupem času se však Qualcomm transformovala do jedné z nejvýznamnějších společností v telekomunikační oblasti a zejména v oblasti mobilních telefonů. Nyní je společnost známá především svými čipy Snapdragon, které jsou součástí mnoha high-endových smartphonů. Navíc je Qualcomm hlavním hráčem v oblasti vývoje a licencování technologií 3G, 4G a nyní i 5G (Qualcomm.com, 2023).

V podstatě se činnost společnosti dělí na dva hlavní segmenty, jimiž jsou následující:

- QCT (Qualcomm CDMA Technologies). Tento segment se zabývá výrobou a prodejem polovodičů a poskytuje produkty pro většinu světových smartphonů, tabletů, moderních notebooků, zařízení internetu s technologií (IoT) a dalších produktů.
- QTL (Qualcomm Technology Licensing). V tomto segmentu společnost licencuje své rozsáhlé patentové portfolio týkající se bezdrátových technologií ostatním výrobcům v průmyslu (Qualcomm.com, 2023).

Jak pro americký, tak i pro čínský technologický průmysl hraje společnost téměř klíčovou roli. Například v USA vlastní společnost jedno z nejrozsáhlejších patentových portfolií v oblasti bezdrátové komunikace. Tyto patenty poskytují Qualcommu značné licenční příjmy a umožňují uzavírání licenční dohody s výrobcí zařízení po celém světě. Vedle toho je společnost jedním z největších zaměstnavatelů v technologickém sektoru USA, který sjednocuje až 51 tisíc pracovníků (Qualcomm.com, 2023).

Pro Čínu je činnost společnosti důležitá zejména proto, že je zemí s největším světovým trhem s mobilními telefony. Mnoho čínských výrobců smartphonů, jako jsou Huawei, Oppo, Vivo a Xiaomi, využívá čipy Qualcommu v některých svých modelech (Qualcomm.com, 2023). Jak dodávají Grimes a Du (2022), ačkoli společnost navrhuje čipy, mnoho z nich je skutečně vyráběno v Číně prostřednictvím partnerství s firmami jako TSMC (Taiwan Semiconductor Manufacturing Company) nebo Samsung.

Nepříznivý vliv čínských cel na společnost byl patrný hlavně poté, co USA aplikovaly rozsáhlé sankce vůči Huawei v letech 2019-2020. Nicméně omezení exportu

některých komponent potřebných pro tuto společnost zpětně ovlivnilo i Čínu, jelikož firma ve svých zařízeních částečně používala čipy Qualcommu. V roce 2019 klesl podíl dodávek smartphonů s tzv. systémem na čipu (SOC) o více než pětinu (20,8%) na 307 milionů zařízení. Podobná situace je v meziročním propadu dodávek Qualcommu v Číně o 48,1 %. Kvůli tomu také došlo k výraznému snížení podílu americké společnosti na čínském trhu, a to o 37,9 % v roce 2019 a o 25,4 % v roce 2020 (Kharpal, 2021).

Zajímavé též je, že sankce vůči společnostem Huawei a Qualcomm ve vlastní prospěch využila jiná firma, kterou je tchajwanský MediaTek. Tento výrobce čipů přiměl hlavní čínské výrobce smartphonů k tomu, aby používali jeho výrobky. Pro udržování konkurenceschopnosti na trhu v roce 2020 firma Qualcomm prezentovala čipové sady 5G řady 6 a 4, které jí napomohly převzít podíl od MediaTeku v rychle rostoucím segmentu smartphonů 5G v Číně (Kharpal, 2021).

Přestože k roku 2021 se finanční situace ve společnosti poněkud stabilizovala, vzájemná závislost čínského a amerického obchodu v technologickém průmyslu je stále ovlivněna obchodní válkou. Je to obzvláště evidentní proto, že ještě v roce 2021 téměř 60 % příjmů z polovodičů a licencí amerického poskytovatele čipů připadalo právě na Qualcomm (Kharpal, 2021). V případě rozšíření amerických sankcí vůči společnosti se může negativní dopad války ještě více prohloubit.

- Vybrané čínské společnosti

Tato podkapitola uvádí stručný popis vybraných čínských společností, které se potýkaly s řadou sankcí a omezení ze strany USA v rámci obchodní války mezi oběma zeměmi. Pro analýzu jsou zvoleny takové telekomunikační společnosti, jako Huawei, ZTE a Hikvision.

Huawei Technologies Co., Ltd.

Huawei Technologies Co. Ltd. (dále v práci jen Huawei) je čínská společnost založená v roce 1987 Ženem Čeng-fejem s cílem nabídnout efektivní telekomunikační řešení. V průběhu let se společnost rozrostla a stala se jedním z předních hráčů na globálním trhu v oblasti informačních a komunikačních technologií. Huawei vyrábí širokou škálu produktů, včetně mobilních telefonů, počítačů, tabletů a jiného telekomunikačního vybavení pro mobilní používání. Společnost zaujímá silné postavení na mezinárodní aréně, ačkoli se setkává s

významnými politickými a obchodními výzvami, zejména ve Spojených státech amerických (Huawei.com, 2023)

Strategickým cílem společnosti je zůstat v čele inovací v oblasti ICT a pokračovat ve zlepšování své globální tržní pozice. K tomu společnost využívá obrovského týmu více než 197 tisíc zaměstnanců po celém světě. Huawei má také výzkumná a vývojová centra v různých zemích, včetně USA (Huawei.com, 2023). Americký trh stále hraje významnou roli ve společnosti, i když Huawei čelila řadě omezení a sankcí ze strany americké vlády. Částečně právě z tohoto důvodu je podíl Spojených států na celkových tržbách společnosti poměrně nízký.

Pro lepší pochopení příčin, kvůli kterým se Huawei dostala pod sankce ze strany USA, je třeba uvést historický přehled interakcí mezi zeměmi v oblasti prodeje telekomunikačních technologií. Ještě v lednu 2003 jedna z největších počítačových firem Cisco obvinila Huawei z porušení svých patentů a nezákonného kopírování operačního systému Cisco IOS a rozhraní příkazového řádku. Jednalo se o obvinění v tom, že Huawei zkopírovala zdrojové kódy, dokumentaci Cisco a další materiály chráněné autorskými právy. V důsledku toho americká společnost požadovala nejen zastavení používání jejího duševního vlastnictví, ale také náhradu škody vyplývající z nezákonného jednání. V červnu stejného roku americký soud uznal Cisco stranou poškozenou. Ovšem odmítl zcela zakázat používání softwaru Huawei pro síťové zařízení (Tang, 2019).

V roce 2008 americká vláda obvinila čínské společnosti Huawei a ZTE v tom, že představují hrozbu pro americkou bezpečnost. Riziko spočívalo v tom, že zařízení těchto výrobců používá americká armáda, státní organizace, vědecké instituce a další korporace, jejichž citlivé informace se pak posílají do Číny. Kvůli tomu bylo americkým vojákům a úředníkům zakázáno nakupovat vybavení společností z Číny. Současně s tím přišly Huawei a ZTE o možnost nakupovat americké start-upy (Tang, 2019).

Důležité ovšem je, že v té době Huawei ještě nebyl jedním z největších výrobců chytrých telefonů a elektronických zařízení. Tato společnost byla známá pouze jako dodavatel specializovaného zařízení pro telekomunikační operátory. Když Čína ztratila možnost působit v USA, přeorientovala se na jiné trhy. Ale několik let poté začala společnost dodávat na světový trh mobilní zařízení, která byla natolik

úspěšná, že Huawei dostala objednávku na vytvoření smartphonu Nexus 6P pro Google v roce 2015 (GSMarena.com, 2015). I přes to, že se model nestal velice populární v USA, dostal se do maloobchodního prodeje. K roku 2018 dosáhl objem tržeb mobilních zařízení Huawei 200 milionů kusů.

Nicméně v březnu 2018 spolupráci s Huawei ukončila největší americká maloobchodní síť Best Buy. Několik týdnů poté zakázal Pentagon nákup mobilních zařízení čínské společnosti pro vojáky. Ve stejné době kongres též požádal Google o ukončení partnerství s Huawei (Cheng, 2018). Pozoruhodné je, že obvinění z krádeže informací státního významu ze strany USA vedlo k ukončení spolupráce s Huawei ze strany jiných zemí, včetně Austrálie, Japonska a Velké Británie (Neate, 2019).

V květnu 2019 podepsal prezident Donald Trump nařízení, které umožnilo americké vládě zakázat telekomunikační zařízení z důvodu zachování národní bezpečnosti. Ve stejném měsíci byla společnost Huawei zařazena na tzv. Entity List ministerstva obchodu, což výrazně omezilo její možnosti obchodovat s americkými firmami. V reakci na to Google též pozastavila obchodní smlouvy s čínskou společností. To pak vedlo k tomu, že čínská mobilní zařízení přestala přijímat aktualizace mobilního operačního systému Android a instalovat programy vyvinuté společností Google na následující modely svých mobilních zařízení. Později s čínskou společností Huawei pozastavili spolupráci velcí američtí výrobci hardwaru, mezi nimiž jsou Intel, Qualcomm, Xilinx a Broadcom (Brown, 2023).

Na jaře 2020 zpřísnilo USA omezení a zabránilo Huawei v získání polovodičů vyrobených podle amerických technologií. Navíc v srpnu americké ministerstvo obchodu zvýšilo počet uplatňovaných opatření, která se dotknula 38 dalších dceřiných společností Huawei v 21 zemích (The Guardian, 2023).

Po zavedení sankcí nové mobilní telefony Huawei (konkrétně dvě značky, Huawei a Honor), které se těšily velké poptávce po celém světě, ztratily přístup ke službám Google, které jsou nezbytné pro instalaci a běžné fungování aplikací. V reakci na to Huawei poměrně rychle vyvinula vlastní operační systém Harmony, který se stal nahrazením známého Androidu (Bloomberg.com, 2023). Toto řešení však pouze zpomalilo pokles mobilního segmentu společnosti.

Na světovém trhu chytrých telefonů se společnost v roce 2020 propadla na páté místo s podílem 8,4 %, zatímco její konkurenti Xiaomi a OPPO zaujali 11,2 %, respektive 8,8 % trhu. Apple a Samsung se umístily na prvním a druhém místě s podílem na trhu 23,4 %, respektive 19,1 %. Ještě v polovině roku 2020 byl Huawei se svými dvěma značkami lídrem světového trhu chytrých telefonů s podílem 20,2 %. Dnes však není ani v první pětce vedoucích společností (Statista.com, 2021). V současné době vzhledem k trvajícím obavám z národní bezpečnosti americká Federální komunikační komise (FCC) udržuje Huawei na seznamu společností, které představují hrozbu pro národní bezpečnost USA.

ZTE

Společnost ZTE, plným názvem ZTE Corporation, je čínská globální společnost působící v oblasti telekomunikací a informačních technologií. Společnost byla založena v roce 1985 za účelem poskytování moderních telekomunikačních výrobků a služeb po celém světě. Nyní se společnost zaměřuje především na výrobu a dodávku široké škály výrobků, včetně mobilních telefonů, telekomunikačních zařízení, síťových řešení a mnoho dalšího. ZTE, stejně jako Huawei, je jednou z předních společností na telekomunikačním trhu, nejen v Číně, ale také na globální scéně. Navíc je ZTE známa pro svá inovativní řešení a technologické postupy (ZTE.com, 2023).

Hlavním strategickým cílem ZTE je stát se vedoucím globálním poskytovatelem technologických řešení a inovací pro telekomunikační sektor a zároveň rozvíjet oblast svého působení ve sféře 5G technologií. V současné době má společnost pobočky ve více než 160 zemích a počet jejích zaměstnanců tvoří více než 72 tisíc osob. Americký trh dlouhodobě zůstává jednou z nejvýznamnějších exportních destinací pro ZTE (ZTE.com, 2023). Nicméně, i když zde má společnost několik poboček, její vztahy se Spojenými státy byly v minulosti komplikované, zejména kvůli aplikovaným sankcím a omezením.

Závislost ZTE na americkém trhu se projevila hlavně v období obchodní války mezi Čínou a USA, která měla na společnost značný dopad. Ještě v roce 2016 americká vláda zjistila, že ZTE nelegálně obchodovala s Íránem a Severní Koreou, čímž porušila existující americké zákony. Bylo zjištěno, že ZTE prodávala své výrobky v průběhu několika let, konkrétně v období 2010-2016 (Roth, 2022).

V návaznosti na to byla společnosti uložena omezení na dodávání zboží a technologií. V březnu následujícího roku byla vina ZTE uznána a organizace dostala pokutu ve výši 1,19 miliardy amerických dolarů. V té době se jednalo o největší pokutu v historii USA za porušení sankcí. Z této částky by mělo být 892 milionů dolarů zaplaceno okamžitě, dalších 300 milionů by mělo být splaceno v sedmiletém období (Vincent, 2017).

Nicméně jak dodávají Shepardson a Freifeld (2018), tlak na ZTE ze strany amerických úřadů začal o rok dříve, v březnu 2016, kdy prezidentem byl Barack Obama. Již tehdy bylo společnosti zakázáno nakupovat jakýkoli hardware a software amerického původu. V roce 2016 byl tento zákaz pravidelně pozastaven, ale americké úřady přistoupily k postupnému a plánovanému vyhoštění ZTE ze země.

V lednu 2018 byl představen návrh zákona, který zakazoval americkým státním orgánům používat chytré telefony ZTE a Huawei. Autoři dokumentu se odvolávali na to, že ZTE údajně spolupracovala s čínskou vládou. V té době už mezi sebou země vedly obchodní válku. Později v dubnu 2018 americké ministerstvo obchodu zakázalo pro ZTE dodávku čipů Qualcomm, a to kvůli dřívějšímu nelegálnímu obchodování společnosti s Íránem a Severní Koreou (Liao, 2018).

ZTE byla nucena zcela ukončit své hlavní aktivity, a dokonce i dočasně zastavit dopravníky ve svých továrnách. Zákaz zasáhl většinu produktů ZTE, od levných smartphonů až po pokročilý 5G hardware, protože se pro jejich výrobu využívaly americké technologie zakoupené od Qualcommu, Microsoftu, Intelu, Dolby, Micron Technology a dalších amerických společností. Tyto komponenty ve výrobcích ZTE představovaly podíl cca 25 % až 30 % (Liao, 2018).

Paradoxně však v květnu 2018 Donald Trump prohlásil, že pomůže ZTE vrátit se do podnikání. O měsíc později ZTE obnovila obchodování s akcemi po dvouměsíční přestávce způsobené konfliktem s USA. Po splnění podmínek Američanů výrobce ztratil značnou část své kapitalizace (cca 3 miliardy dolarů) a zaplatil též pokutu, kterou dostal v březnu 2017 (Shepardson a Freifeld, 2018). Již v srpnu téhož roku ale americká vláda podepsala zákon, který zakazoval americkým státním orgánům a jejich dodavatelům používat technologické komponenty vyrobené ZTE a zároveň Huawei (Kastrenakes, 2018).

V roce 2019 sankce ze strany USA pokračovaly. V září tohoto roku vydala sněmovna reprezentantů USA návrh zákona, dle kterého by měli poskytovatelé malých a venkovských bezdrátových služeb dostat 1 miliardu dolarů. Prostředky by měly být směřovány na výměnu síťového hardwaru vyrobeného společnostmi ZTE a zároveň Huawei, který představoval hrozbu pro národní bezpečnost USA. Později v červenci 2020 připravila Trumpova administrativa návrh zákona, který zakazoval nákup produkce řády čínských společností, včetně ZTE, v rámci státních zakázek. Po změně amerického prezidenta v roce 2021 pozornost amerických úřadů vůči ZTE oslábla a přešla hlavně na Huawei (Kapko, 2022).

Hikvision

Hikvision je čínská společnost zaměřující se na výrobu a prodej výrobků a služeb v oblasti video dohledu. Společnost byla založena v roce 2001 a kladla si za cíl poskytnout inovativní bezpečnostní řešení. Nyní Hikvision vyvíjí širokou paletu monitorovacích produktů pro civilní a vojenské účely, včetně CCTV systémů, IP kamer, DVR, NVR a jiných řešení pro zajištění technické bezpečnosti. Na mezinárodní úrovni je společnost považována za jednoho z lídrů v oblasti video dohledových řešení, který se neustále snaží posílit své postavení na trhu. V současné době Hikvision zaměstnává více než 42 tisíc pracovníků a výrobky společnosti se prodávají na více než 150 trzích (Hikvision.com, 2023).

Stejně jako některé jiné čínské společnosti, Hikvision se také dostala pod sankce ze strany americké vlády, které se uplatňovaly v rámci obchodní války mezi Čínou a USA. O jejich zavedení se začalo uvažovat v roce 2019 poté, co Hikvision spustila reklamu propagující technologii rozpoznávání osob podle jejich etnického původu pro evropské zákazníky. Sdělení se zaměřovalo na možnosti rozpoznávání obličeje pro zajištění bezpečnosti maloobchodu, hraniční kontroly a kontroly praní špinavých peněz pro banky. Spolu s tím byly v reklamě zmíněny další algoritmy demografické analýzy obličeje, včetně profilování pohlaví, rasy, etnického původu a věku (Gooding, 2022).

Na základě toho v roce 2019 americké ministerstvo obchodu obvinilo Hikvision z účasti na porušování lidských práv během čínských represí proti Ujgurům, Kazachům a dalším muslimským menšinám. Hikvision zase přiznala, že její zařízení mohla být použita v tzv. převýchovných táborech, jelikož ve stejném roce společnost

prodala alespoň jeden model kamery s funkcemi rozpoznávání rasových znaků (Ingram, 2023).

Pozoruhodné přitom je, že se výrobky společnosti již dostávaly do zorného pole bezpečnostních odborníků. Již v roce 2016 bylo zjištěno, že jsou kamery Hikvision vybaveny tzv. backdoorem, který umožňuje vzdálený přístup k zařízením. V následujícím roce byla funkce backdooru v zařízeních potvrzena americkou státní organizací ICS-CERT, která nahlíží na kybernetickou bezpečnost země (Ingram, 2023).

V říjnu 2019 došlo k zařazení společnosti na tzv. Entity List amerického ministerstva obchodu. To znamená, že americkým firmám bylo zakázáno dodávat technologické komponenty a software Hikvision bez předchozího získání licence od vlády USA. V důsledku toho se akcie společnosti dočasně přestaly obchodovat na burze, avšak po obnovení obchodování se ceny akcií snížily o 5 %. Hikvision protestoval proti rozhodnutí ministerstva obchodu a ve svém prohlášení uvedl, že americké aktivity podkopávají úsilí globálních společností na ochranu lidských práv (NASDAQ.com, 2019).

Pro minimalizaci negativních důsledků sankcí na operace společnosti začala Hikvision hledat alternativní dodavatelské řetězce mimo USA. Díky tomu v roce 2020 firma oznámila značný růst zisků, které byly zajištěny její rychlou adaptací na nové tržní podmínky. Americká vláda ale podnikla další krok ve zvyšování tlaku na čínské technologické společnosti. Již v červenci 2020 byl v USA přijat zákon, který zcela zakázal federálním agenturám nákup produktů a služeb od společnosti Hikvision (Rollet, 2020).

V průběhu roku 2021 zůstala opatření vůči obchodování se společností Hikvision z americké strany platná. Navíc již v březnu 2021 americká Federální komise pro komunikaci vyjmenovala pět čínských společností, včetně Hikvision, které představují hrozbu pro národní bezpečnost USA. Podle Shuové (2022) v současné době se očekává, že sankce proti společnosti budou posíleny.

3.3 Scénáře vývoje obchodní války

Přestože daňová opatření přijatá americkou a čínskou stranou stále fungují, mnoho zahraničních vědců se shoduje na tom, že obchodní válka mezi zeměmi se pomalu

chýlí ke konci. Podle Bowna (2022) byly Čína a Spojené státy americké po několik desetiletí tak úzce propojeny, že je obtížné vyhodnotit, zda, jak a proč se toto spojení oslabuje. Na jedné straně došlo k dramatickému poklesu dovozu některých produktů z Číny do USA, včetně polovodičů, IT hardwarů a spotřební elektroniky. Kromě toho též klesl dovoz oblečení, obuvi a nábytku. Na druhé straně je však dovoz notebooků a počítačových monitorů, telefonů, herních konzolí a hraček z Číny vyšší než před zahájením obchodní války. Při tom poptávka po těchto produktech prudce vzrostla zejména v reakci na pandemii COVID-19.

Z toho vyplývá, že i přes všechny negativní důsledky byly obě strany velice opatrné v uplatnění konkrétních opatření, aby mohly chránit své stávající ekonomické pozice. Jak zpřesňují Kapustina et al. (2020), Čína začala více spolupracovat s evropskými partnery, kterým dodávala nejen suroviny, ale i průmyslové vybavení. Spolu s tím se USA snažily motivovat jiné země k nahrazení čínských výrobků zbožím jiných producentů. Ačkoli mezi zeměmi došlo k meziročnímu poklesu obchodu o 14,6 % v roce 2019, v následujících letech tento ukazatel vzrostl, a to dokonce i během koronavirové krize v roce 2020, kdy obchod mezi Čínou a USA stoupl o 8,3 % a dosáhl částky 586,7 miliard dolarů.

Rok 2021 pro obě země znamenal nový růst obchodu. Nicméně čínský dovoz do USA rostl rychleji než dodávky amerického zboží do Číny. V roce 2021 objem zahraničního obchodu Číny překročil 6 bilionů dolarů, což znamená, že americké sankce neměly tak významný dopad na zemi. S tím také souhlasí Goulard (2020), podle kterého Čína v obchodní válce s USA neztratila nic, dokonce ani americký trh. V porovnání s tím není užitek Spojených států z války tak evidentní, protože význam USA pro Čínu zřejmě klesá. Zásadním bodem je zde to, že byl čínský vývoz do USA chráněn nikoli dohodami mezi zeměmi, avšak nemožností se ho vzdát.

Obchodní válka tedy ukázala, že jsou Spojené státy vůči tak velkým ekonomickým událostem poměrně zranitelné. Zároveň je vidět, že poptávka z Číny v letech 2016-2020 hrála důležitou roli pro světovou ekonomiku, která se ocitla v dlouhodobé krizi. Důležité je však zmínit, že americký protekcionismus přinesl určité výsledky pro USA. Přestože země nedosáhla svého hlavního cíle, diverzifikovala své tržní kanály a revidovala mnohé obchodní politiky.

Existují ale i jiné názory na způsob interakce dvou zemí v nejbližší budoucnosti. Podle Hua (2022) vztahy USA a Číny se mohou vyvíjet podle dvou různých scénářů, které jsou opět závislé na několika vnitřních a vnějších faktorech. Pokud jde o trvalé faktory, které budou pravděpodobně ovlivňovat vztahy dvou zemí do budoucna, jde o to, že i nadále budou konkurenční. To znamená, že ekonomické vztahy mezi Čínou a USA budou mít charakter spíše rivality než spolupráce. Zároveň s tím již nebudou země schopny dosáhnout politicko-ekonomického přístupu, který se uplatňoval před nastoupením Donalda Trumpa do funkce prezidenta. Otázkou však zůstává to, v jaké podobě bude tato nevyhnutelná rivalita realizována.

Za nejpříznivějších okolností dojde k uzavření dohod ohledně klíčových obchodních problematik, posune se Tchajwanský problém a země budou aktivně soupeřit v oblasti nových technologií a financí. To znamená, že USA a Čína zůstanou ekonomickými konkurenty, ale zároveň si budou jisti své vzájemné závislosti. Je zde však i jiný scénář vývoje situace. Ten souvisí s tím, že vnitropolitická omezení, úroveň diplomacie a jednání třetích zemí mohou vést k mnohem negativnějšímu vývoji událostí. V tomto případě není vyloučeno, že obchodní konfrontace mezi USA a Čínou povede k ozbrojenému konfliktu, který bude založen na akutním řešení otázky kolem Tchaj-wanu (Hua, 2022).

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo najít vliv a důsledky obchodní války mezi ČLR a USA na státní strategii pro mezinárodní obchod s EU, africkými státy, mezi sebou a na mezinárodní společnosti v obou zmíněných zemích. Dílčím cílem bylo provést výzkum budoucího vývoje této obchodní války a vlivu na spolupráci a evoluci politickoekonomické situace zmíněných států.

Teoretická kapitola představila, co znamená mezinárodní obchod a jeho hlavní teorie, jako jsou absolutní výhody a komparativní výhody. Na základě historických dějin obou států byly vysvětleny marketingové strategie a popsány jejich důsledky. Byl také proveden výzkum Číny a USA s pomocí PESTLE analýzy, která dala hlubší přehled do současné makroekonomické situace a ukázala trendy. Státy byly prozkoumány z politické, ekonomické, sociální, technologické, legislativní a ekologické stránky a byly uvedeny konkrétní příklady dohod, smluv, sporů, investic mezi vybranými státy.

V praktické části byla popsána americko-čínská obchodní válka od jejího začátku až do současného období pomocí sestaveného harmonogramu. V této kapitole byly vybrány tři společnosti z Číny a ze Spojených států amerických na příkladě, kterých se dalo pochopit s jakými změnami se setkali obchodníci.

V závěru praktické části byly dány možné scénáře vývoje tohoto ekonomicko-politického konfliktů s hlavní myšlenkou, že země zůstávají konkurenty, i když jsou na sobě vzájemně závislé.

Obchodní válka mezi Čínou a Amerikou přitom zasáhla všechny země světa a změnila preference spolupráce. Motivy obchodní války jsou složité, ale je jasné, že v sázce byly důležité hospodářské zájmy obou zemí. USA se snažily rozptýlit obavy z údajných čínských krádeží duševního vlastnictví, nuceného transferu technologií a dalších nekalých obchodních praktik, zatímco Čína se snažila chránit svůj průmysl a potvrdit své postavení globální hospodářské mocnosti.

Seznam literatury

BLUSTEIN, P. Schism, 2019. *China, America, and the Fracturing of the Global Trading System*. Ontario, Canada: The Centre for International Governance Innovation. ISBN 978-1-928096-85-6.

BORODKIN Leonid I. "Китайское чудо": опыт экономического развития 1990-х годов. *Экономическая история. Обзорение. Вып. 9*. 2003, od 154 do 160. Dostupné z: <https://www.hist.msu.ru/Labs/Ecohist/OB9/he.htm>

GOULARD, Sebastien, 2020. The Impact of the US–China Trade War on the European Union. *Global Journal of Emerging Market Economies* [online]. **12**(1), 56-68 [cit. 2023-09-13]. ISSN 0974-9101. Dostupné z: doi:10.1177/0974910119896642

HUA, Shiping. *The political logic of the US-China trade war*. Londýn: Lexington Books, 2022. ISBN 978-1-7936-2498-7.

JACKSON, John Howard, 1999. *The world trading system: law and policy of international economic relations*. 2nd ed. Cambridge: MIT Press. ISBN 0262600277.

KAPUSTINA, Larisa, Ľudmila LIPKOVÁ, Yakov SILIN, Andrei DREVALEV, J. HORÁK, J. VRBKA a Z. ROWLAND, 2020. US-China Trade War: Causes and Outcomes. *SHS Web of Conferences* [online]. **73** [cit. 2023-09-13]. ISSN 2261-2424. Dostupné z: doi:10.1051/shsconf/20207301012

KEAY, John. *China: A History war*. New York: Basic Books, 2011. ISBN 9780465025183.

KIM, W. Chan a Renée A. MAUBORGNE. *Blue Ocean Strategy, Expanded Edition*. Boston, USA: Harvard Business Review Press, 2015. ISBN 978-1-62527-449-6.

KRUSE, Kevin M. a Julian E. ZELIZER. *Fault Lines: A History of the United States Since 1974*. New York: W. W. Norton & Company, 2019. ISBN 978-0393088663.

LAU, Lawrence J. *The China-U.S. Trade War and Future Economic Relations. Hongkong: The Chinese University Press*, 2019. ISBN 978-988-237-112-5.

LOVELL, Julia. *The opium war: drugs, dreams and the making of China*. New York:

Abrams Press, 2015. ISBN 9781468308952.

Meoqui JM. OVERCOMING ABSOLUTE AND COMPARATIVE ADVANTAGE: A REAPPRAISAL OF THE RELATIVE CHEAPNESS OF FOREIGN COMMODITIES AS THE BASIS OF INTERNATIONAL TRADE. *Journal of the History of Economic Thought*. 2021;43(3): od 433 do 449. doi:10.1017/S1053837220000401

MILLWARD, James A. *The Silk Road: A Very Short Introduction (Very Short Introductions)*. New York: Oxford University Press, 2013. ISBN 978-0-19-978286-4.

OSTERHAMMEL, Jürgen, Niels P. PETERSSON a Dona GEYER. *Globalization*. USA: Princeton University Press, 2021. ISBN 978-1-400-82432-8.

ROSENTHAL, Elisabeth, 2017. *An American sickness: how healthcare became big business and how you can take it back*. New York: Penguin Press. ISBN 978-1-59420-675-7.

SHENG, Li a Dmitri FELIX DO NASCIMENTO. *Love and Trade War: China and the U.S. in Historical Context*. Springer Nature, 2021. ISBN 9789813348974.

STANWICK, Peter a Sarah STANWICK. *International Management: A Stakeholder Approach*. Cheltenham Glos: Edward Elgar Publishing, 2020. ISBN 9781788112741.

STEENBARGER, Brett N. *Psychologie tradingu: klíčové postupy a nejlepší procesy*. Přeložil Eliška SOUČKOVÁ. Praha: Zankys, 2022. ISBN 978-80-908274-4-8.

STEIGAUFG, Slavomír. *Vůdcovství, aneb, Co vás na Harvardu nenaučí*. Praha: Grada. Finanční řízení, 2011. ISBN 978-80-247-3506-1.

ZENG, Ka a Wei LIANG. *Research handbook on trade wars*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing, 2022. ISBN 978 1 83910 569 2.

Ostatní zdroje:

Bloomberg.com [online]. New York: Bloomberg, 2023. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-09-05/china-s-huawei-how-did-it-survive-bans-by-us-and-allies>

BOWN, Chad P., 2022. Four years into the trade war, are the US and China decoupling? *Piie.com* [online]. 2022-10-20 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z:

<https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/four-years-trade-war-are-us-and-china-decoupling>

BROWN, C. Scott, 2023. The HUAWEI ban explained: A complete timeline and everything you need to know. *Android Authority* [online]. 2023-08-08 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.androidauthority.com/huawei-google-android-ban-988382/>

CEIC [online]. Londýn: CEIC Data, 2022. Dostupné z: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/china/national-governmentdebt#:~:text=Key%20information%20about%20China%20National,bn%20in%20th e%20previous%20year.>

CEIC [online]. Londýn: CEIC Data, 2022. Dostupné z: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/china/forecast-unemployment-rate>

CEIC [online]. Londýn: CEIC Data, 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263646/import-of-goods-to-china/>

CEIC [online]. Londýn: CEIC Data, 2022. Dostupné z: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/united-states/forecast-unemployment-rate>

Census Bureau [online]. Washington: Census Bureau, 2023. Dostupné z: <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c0003.html>

Census Bureau [online]. Washington: Census Bureau, 2023. Dostupné z: <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>

Census Bureau [online]. Washington: Census Bureau, 2023. Dostupné z: <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c4621.html>

CHENG, Roger, 2018. Huawei dealt a blow, loses Best Buy as retail partner. *Cnet.com* [online]. 2018-03-22 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.cnet.com/tech/mobile/huawei-dealt-blow-loses-best-buy-as-smartphone-laptop-smartwatch-retailer/>

CISA [online]. Washington: U.S. Department of Homeland Security, 2022. Dostupné z: https://www.cisa.gov/sites/default/files/publications/CISA-YearInReview_v1_508.pdf

Climate Action Tracker [online]. Berlín: Climate Action Tracker, 2022. Dostupné z: <https://climateactiontracker.org/countries/china/net-zero-targets/>

Climate Action Tracker [online]. Berlín: Climate Action Tracker, 2022. Dostupné z: <https://climateactiontracker.org/countries/usa/>

CRS [online]. Washington: The Congressional Research Service, 2022.

Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/row/R45415.pdf>

CSIS [online]. Washington: Center for Strategic and International Studies, 6.května 2022 [2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/chinas-economiccoercion-lessons-lithuania>

DS611 [online]. Brusel: EU, 2022. Dostupné z:

[https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/0fc22b54-0bfd-4804-b0aad59e23358af3/details?download=true)

[89f1da140e2f/library/0fc22b54-0bfd-4804-](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/0fc22b54-0bfd-4804-b0aad59e23358af3/details?download=true)

[b0aad59e23358af3/details?download=true](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/0fc22b54-0bfd-4804-b0aad59e23358af3/details?download=true)

DS610 [online]. Brusel: EU, 2022. Dostupné z:

[https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/e8b95646-e020-4077-b4cd-812b72ae4f97/details?download=true)

[89f1da140e2f/library/e8b95646-e020-4077-b4cd-](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/e8b95646-e020-4077-b4cd-812b72ae4f97/details?download=true)

[812b72ae4f97/details?download=true](https://circabc.europa.eu/ui/group/cd37f0ff-d492-4181-91a2-89f1da140e2f/library/e8b95646-e020-4077-b4cd-812b72ae4f97/details?download=true)

EDGAR [online]. Brusel: EU, 2022. Dostupné z:

https://edgar.jrc.ec.europa.eu/booklet/CO2_emissions_of_all_world_countries_2022_report.pdf#page12

Edition.cn [online]. Atlanta: CNN, 2023. Dostupné z:

<https://edition.cnn.com/2023/01/03/tech/foxconn-china-iphone-factory-production-hnk-intl/index.html>

EPRS [online]. Brusel: European Parliament, 2022. Dostupné z:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733708/EPRS_BRI\(2022\)733708_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733708/EPRS_BRI(2022)733708_EN.pdf)

EPRS [online]. Brusel: European Parliament, 2022. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/738186/EPRS_BRI\(2022\)738186_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/738186/EPRS_BRI(2022)738186_EN.pdf)

EU [online]. Lucembursko: EU, 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_international_trade_in_goods_statistics#EU-China_trade_by_type_of_goods
https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-andregion/countries-and-regions/china/eu-china-agreement/milestones-anddocuments_en

Eurostat [online]. Lucembursko: Eurostat, 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_international_trade_in_goods_statistics#EU-China_trade_by_type_of_goods

Eurostat [online]. Lucembursko: Eurostat, 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=USA-EU_international_trade_in_goods_statistics#EU_United_States_trade_by_type_of_goods

Eurostat [online]. Lucembursko: Eurostat, 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_international_trade_in_goods_statistics

FERRIS, Robert, 2018. Tariffs cost Ford \$1 billion in profit and hurt sales in China. *CNBC.com* [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2018/09/26/tariffs-cost-ford-1-billion-in-profit-and-hurt-sales-in-china.html>

GKML.SAMR.GOV [online]. Ženeva: State Administration for Market

Regulation, 2022. Dostupné z:

https://gkml.samr.gov.cn/nsjg/bzjss/202207/t20220708_348515.html

GOODING, Matthew, 2022. Chinese CCTV camera provider Hikvision 'advertised' ethnicity recognition technology in UK. *Techmonitor.ai* [online]. 2022-12-05 [cit.

2023-09-13]. Dostupné z: <https://techmonitor.ai/technology/emerging-technology/hikvision-cameras-cctv-ethnicity-recognition>

GRAINGER, Andrew. *Cross-border logistics operations: effective trade facilitation and border management*. New York, NY: Kogan Page Limited, 2021.

GRIMES, Seamus a Debin DU, 2022. China's emerging role in the global semiconductor value chain. *Telecommunications Policy* [online]. **46**(2) [cit. 2023-08-25]. ISSN 03085961. Dostupné z: doi:10.1016/j.telpol.2020.101959

GSMarena [online]. Sofia: GSMarena, 2019. Dostupné z: https://www.gsmarena.com/google_nexus_6p_owners_may_be_entitled_to_up_to_400_in_classaction_settlement-news-36507.php

Guides.loc.gov [online]. Washington: Library of Congress, 2023. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/this-month-in-business-history/april/apple-computer-founded>

Hikvision.com [online]. Hangzhou: Hikvision Digital Technology Co., Ltd., 2023. Dostupné z: <https://www.hikvision.com/en/about-us/company-profile/>

Huawei [online]. Shenzhen: Huawei Technologies Co., Ltd., 2023. Dostupné z: <https://www.huawei.com/minisite/whoishuawei/journey.html>

IAP.UNIDO.ORG [online]. Vídeň: UNIDO, 2022. Dostupné z: [https://iap.unido.org/articles/chinese-foreign-direct-investment-europe-downwardtrend-continues#:~:text=Chinese%20foreign%20direct%20investment%20\(FDI,low%20\(EUR%2025%20billion\)](https://iap.unido.org/articles/chinese-foreign-direct-investment-europe-downwardtrend-continues#:~:text=Chinese%20foreign%20direct%20investment%20(FDI,low%20(EUR%2025%20billion))

INGRAM, Ruth, 2023. Hikvision still sells Uyghur-tracking surveillance cameras, and they use NVIDIA chips. *The China Project* [online]. 2023-08-17 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://thechinaproject.com/2023/08/17/hikvision-still-sells-uyghur-tracking-surveillance-cameras-and-they-use-nvidia-chips/>

intracen [online]. Geneva: International Trade Centre, 2023. Dostupné z: <https://intracen.org/our-work/regions-and-countries/asia-and-the-pacific/china>

IPVM [online]. Bethlehem: IPVM, 2020. Dostupné z: <https://ipvm.com/reports/ndaa-guide>

ITC [online]. Ženeva: International Trade Centre (ITC), 2023. Dostupné z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c156%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

ITC [online]. Ženeva: International Trade Centre (ITC), 2023. Dostupné z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c156%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1

KAPKO, Matt, 2022. *US effort to rip and replace hardware made in China is ballooning in cost* [online]. 2022-07-18 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.cybersecuritydive.com/news/us-china-telecom-hardware-replacement/627539/>

KASTRENAKES, Jacob, 2018. Trump signs bill banning government use of Huawei and ZTE tech. *The Verge* [online]. 2018-08-14 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.theverge.com/2018/8/13/17686310/huawei-zte-us-government-contractor-ban-trump>

KHARPAL, Arjun, 2021. Qualcomm's chip market share plunges in China after Huawei sanctions; MediaTek takes No. 1 spot. *CNBC.com* [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2021/01/21/qualcomm-chip-market-share-plunges-in-china-after-us-sanctions-on-huawei.html>

LIAO, Shannon, 2018. The Pentagon bans Huawei and ZTE phones from retail stores on military bases. *The Verge* [online]. 2018-05-02 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.theverge.com/2018/5/2/17310870/pentagon-ban-huawei-zte-phones-retail-stores-military-bases>

macrotrends [online]. Seattle: Macrotrends LLC, 2023. Dostupné z <https://www.macrotrends.net/countries/CHN/china/foreign-directinvestment#:~:text=Data%20are%20in%20current%20U.S.,a%2031.96%25%20in%20crease%20from%202020.>

MCGREGOR, Grady, 2020. If the U.S. cripples Huawei, will China retaliate against Apple? *Fortune.com* [online]. [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://fortune.com/2020/09/15/apple-china-retaliate-us-huawei-ban-order/>

Moody's Analytics [online]. New York: Moody's Analytics, Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.economy.com/china/personal-income>

NASDAQ [online]. New York: Nasdaq, Inc., 2019. Dostupné z: <https://www.nasdaq.com/articles/shares-in-chinas-hikvision-and-dahua-dive-after-u.s.-blacklisting-2019-10-09>

NDRC [online]. Peking: Foreign Investment Department, 2022. Dostupné z https://www.ndrc.gov.cn/xxgk/zcfb/fzggwl/202210/t20221028_1339662.html?code=&state=123

NDRC [online]. Peking: Foreign Investment Department, 2022. Dostupné z <https://www.ndrc.gov.cn/xwdt/tzgg/202203/P020220321550104020921.pdf>

NEATE, Rupert, 2019. Where is Huawei banned from working on critical networks? *The Guardian* [online]. 2019-04-19 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2019/apr/19/where-huawei-is-banned>

Qualcomm [online]. San Diego: Qualcomm Technologies, Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.qualcomm.com/company>

Rhodium Group [online]. New York: Rhodium Group, LLC, 2022. Dostupné z: <https://rhg.com/research/chinese-fdi-in-europe-2021-update/>

ROTH, Emma, 2022. ZTE's probation for selling US-made products to Iran and North Korea comes to an end. *The Verge* [online]. 2022-03-23 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.theverge.com/2022/3/23/22992517/zte-iran-north-korea-sanctions-united-states>

SAIS China Africa Research Initiative (SAIS-CARI) [online]. Washington: Johns Hopkins University, 2023. Dostupné z: <http://www.sais-cari.org/data-china-africatrade>

SBIR [online]. Washington: U.S. Department of Defense., 2022. Dostupné z: https://media.defense.gov/2022/Nov/07/2003109905/-1/-1/1/DOD_SBIR_23.4.PDF

SHEPARDSON, David a Karen FREIFELD, 2018. U.S. reaches deal to keep China's ZTE in business - congressional aide. *Reuters.com* [online]. 2018-05-25 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/usa-trade-china->

[zte/u-s-reaches-deal-to-keep-chinas-zte-in-business-congressional-aide-idINKCN1IQ2LO](https://www.techcrunch.com/2022/05/04/hikvision-shares-plummet-after-report-that-the-biden-administration-is-considering-more-sanctions/)

SHU, Catherine, 2022. Hikvision shares plummet after report that the Biden administration is considering more sanctions. *Techcrunch.com* [online]. 2022-05-05 [cit. 2023-09-13]. Dostupné z: <https://techcrunch.com/2022/05/04/hikvision-shares-plummet-after-report-that-the-biden-administration-is-considering-more-sanctions/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263770/gross-domestic-product-gdp-ofchina/?locale=en>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188629/united-states-direct-investments-inchina-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/270338/inflation-rate-in-china/?locale=en>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188105/annual-gdp-of-the-united-states-since1990/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263801/global-market-share-held-by-selectedcountries-in-the-ict-market/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263601/gross-domestic-product-gdp-per-capitain-the-united-states/?locale=en>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/690823/china-annual-pm25-particle-levelsbeijing/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/262893/national-debt-in-the-united-states/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/191077/inflation-rate-in-the-usa-since-1990/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/219696/value-of-international-us-imports-of-goods-and-services-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2022. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/219691/value-of-international-us-exports-of-goods-and-services-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263710/unemployment-rate-in-the-united-states/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188579/united-states-direct-investments-in-europe-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188571/united-states-direct-investments-abroad-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188935/foreign-direct-investment-from-china-in-the-united-states/#:~:text=Chinese%20companies%20invested%2038.25%20billion,dramatic ally%20from%202015%20to%202016.&text=FDI%20flows%20are%20even%20higher,the%20flows%20in%20this%20statistic.>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/216756/us-personal-income/#:~:text=Personal%20income%20increased%20to%20about%2021.8%20trillion%20U.S.%20dollars%20in%202022.&text=Personal%20income%20in%20the%20United%20States%20has%20risen%20steadily%20over,%2C%20investments%2C%20and%20other%20sources>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/188637/united-states-direct-investments-inrussia-since-2000/>

Statista [online]. New York: Statista Inc., 2023. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1168524/global-huawei-market-share-end-user-sales/>

TANG, Min, 2019. *Huawei Versus the United States? The Geopolitics of Extraterritorial Internet Infrastructure: International Journal of Communication*. (14), 2020. University of Washington Bothell, 4556-4577 s. Dostupné také z: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/viewFile/12624/3204>

The Guardian [online]. Kings Place: The Guardian, 2023. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2023/aug/23/huawei-accused-building-secret-microchip-semiconductor-factories-us-sanctions>

The White House [online]. Washington: The White House., 2022. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/12/15/u-safrica-leaders-summit-strengthening-partnerships-to-meet-shared-priorities/>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=US>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023 [2023-02-21]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2017&locations=US&start=2004>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2022. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2021&locations=CN&start=1960&view=chart>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2021&locations=CN&start=2019>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2016&locations=US&start=2002>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.ZS?end=2021&locations=CN&start=2016>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: [https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?most recent value desc =true](https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?most%20recent%20value%20desc=true)

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2021&locations=CN&start=2019>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.WD.GD.ZS?end=2021&locations=CN&start=2018>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2023. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/BM.KLT.DINV.CD.WD?locations=CN>

The World Bank [online]. Washington: World Bank, 2022. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=CN>

Trading Economics [online]. New York: TRADING ECONOMICS, 2022. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/european-union/exports/united-states>

UNFCCC [online]. Brusel: EU, 2015. Dostupné z: https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

USA. Public Law. The Inflation Reduction Act of 2022. In: *The United States Statutes at Large*. 2022, 136, 117-169, 1818. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-117publ169/pdf/PLAW117publ169.pdf>

USA. Public Law. The Infrastructure Investment and Jobs Act. In.: *The United States Statutes at Large*. 2021, 135, 117-58, 429. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-117publ58/pdf/PLAW-117publ58.pdf>

USA. Public Law. The CHIPS and Science Act. In.: *The United States Statutes at Large*. 2022, 136, 117-167, 1366. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-117publ167/pdf/PLAW117publ167.pdf>

USTR [online]. Washington: Office of the United States Trade Representative, 2023.

Dostupné z: <https://ustr.gov/sites/default/files/2023-03/2023%20NTE%20Report.pdf>

USTR [online]. Washington: Office of the United States Trade Representative, 2023.

Dostupné z: <https://ustr.gov/sites/default/files/2022-12/United%20States%20AfCFTA%20Secretariat%20MOU%20December%2014%202022.pdf>

USTR [online]. Washington: Office of the United States Trade Representative, 2023.

Dostupné z: <https://ustr.gov/sites/default/files/2023-02/2022%20USTR%20Report%20to%20Congress%20on%20China's%20WTO%20Compliance%20-%20Final.pdf>

USTR [online]. Washington: Office of the United States Trade Representative, 2023.

Dostupné z: [https://ustr.gov/sites/default/files/files/agreements/phase%20one%20agreement/Economic And Trade Agreement Between The United States And China Text.pdf](https://ustr.gov/sites/default/files/files/agreements/phase%20one%20agreement/Economic%20And%20Trade%20Agreement%20Between%20The%20United%20States%20And%20China%20Text.pdf)

USTR [online]. Washington: Office of the United States Trade Representative, 2020.

Dostupné z: <https://ustr.gov/sites/default/files/assets/agoa/USTR-Biennial-Reportto-Congress-on-AGOA-062320.pdf>

VINCENT, James, 2017. ZTE's probation for selling US-made products to Iran and North Korea comes to an end. *The Verge* [online]. 2017-03-08 [cit. 2023-09-13].

Dostupné z: <https://www.theverge.com/2017/3/8/14852182/zte-embargo-iran-north-korea-record-fine>

WAYLAND, Michael, 2019. Tesla, Ford have the most to lose among US carmakers on China's new round of tariffs. *CNBC.com* [online]. [cit. 2023-08-25]. Dostupné z:

<https://www.cnbc.com/2019/08/23/tesla-ford-have-most-to-lose-among-us-automakers-on-chinas-new-tariffs.html>

worldometer [online]. Dover: Worldometer, 2022. Dostupné z:

<https://www.worldometers.info/oil/oil-production-by-country/>

worldometer [online]. Dover: Worldometer, 2022. Dostupné z:

<https://www.worldometers.info/gas/gas-production-by-country/>

WSJ [online]. New York: Dow Jones & Company Inc., 2023. Dostupné z:

<https://www.wsj.com/market-data/quotes/F/financials>

WTO [online]. Ženeva: International Trade Centre (ITC), 2023. Dostupné z:

https://www.wto.org/english/res_e/statistics_e/daily_update_e/tariff_profiles/cn_e.pdf

WTO [online]. Ženeva: International Trade Centre (ITC), 2023. Dostupné z:

https://www.wto.org/english/res_e/statistics_e/daily_update_e/tariff_profiles/US_e.pdf

WTO [online]. Ženeva: WTO, 2022. Dostupné z:

https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/ai17_e/trips_art63_oht.pdf

ZTE [online]. Shenzhen: ZTE Corporation, 2023. Dostupné z:

https://www.zte.com.cn/global/about/corporate_information.html

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obr. 1 Změna HDP USA v procentech mezi 2004 a 2016.....	17
Obr. 2 Míra nezaměstnanosti v USA v procentech mezi 2004 a 2016	17
Obr. 3 Obchod se zbožím EU s Čínou v miliardách USD.....	19
Obr. 4 Sektory, které sponzoruje Čína v Africe v procentech z celkových zahraničních investic	20 20
Obr. 5 Obchod mezi Čínou a Afrikou v miliardách USD	21
Obr. 6 Čínský HDP a přímé zahraniční investice v miliardách USD.....	24
Obr. 7 Čínský HDP na obyvatele v USD	24
Obr. 8 Obchodní vztahy mezi Litvou a Čínou v tisících USD.....	28
Obr. 9 Obchod mezi USA a EU v bilionech USD.....	33
Obr. 10 Obchod mezi USA a Afrikou v miliardách USD	34
Obr. 11 Podíl informačních a komunikačních technologií na světovém trhu podle vybraných zemí	37
Obr. 12 Obchod mezi USA a Ruskem v milionech USD.....	40

Seznam tabulek

Tab. 1 Ekonomické ukazatele ČLR (2019-2022)	22
Tab. 2 Sociální ukazatele ČLR (2019-2022)	23
Tab. 3 CO2 emise v ČLR	30
Tab. 4 Ekonomické ukazatele USA (2019-2022)	35
Tab. 5 Sociální ukazatele USA (2019-2022)	36
Tab. 6 CO2 emise v USA	41
Tab. 7 Zvolené čínské a americké firmy	42
Tab. 8 Chronologický přehled sankcí uplatňovaných USA a Čínou v rámci obchodní války	46

Seznam příloh

Příloha 1 Cla a dovoz – Čína.....	77
Příloha 2 Cla a dovoz - USA.....	78

Příloha 1 Cla a dovoz - Čína

China

Part A.1

Tariffs and imports: Summary and duty ranges

Summary		Total	Ag	Non-Ag	WTO member since	2001
Simple average final bound		10.0	15.7	9.1	Binding coverage:	Total 100
Simple average MFN applied	2021	7.5	13.8	6.5		Non-Ag 100
Trade weighted average	2020	3.2	12.8	2.5	Ag: Tariff quotas (in %)	4.5
Imports in billion US\$	2020	2,151.8	134.4	2,017.4	Ag: Special safeguards (in %)	0

Frequency distribution	Duty-free	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	> 100	NAV
	Tariff lines and import values (in %)								
Agricultural products									
Final bound	5.9	7.0	26.0	25.5	26.2	7.0	2.3	0	0
MFN applied	2021	7.2	15.1	28.6	21.8	20.0	4.7	2.5	0.3
Imports	2020	1.2	34.6	22.9	28.1	2.2	6.5	4.5	2.3
Non-agricultural products									
Final bound	6.6	18.5	47.1	14.5	11.9	1.4	0	0	0
MFN applied	2021	8.6	24.4	60.8	4.7	1.0	0.4	0	0.3
Imports	2020	57.8	21.0	17.8	3.1	0.3	0.0	0	0.1

Part A.2

Tariffs and imports by product groups

Product groups	Final bound duties				MFN applied duties			Imports	
	AVG	Duty-free in %	Max	Binding in %	AVG	Duty-free in %	Max	Share in %	Duty-free in %
Animal products	14.9	10.4	25	100	13.2	13.8	25	1.2	1.2
Dairy products	12.2	0	20	100	12.3	0	20	0.3	0
Fruit, vegetables, plants	14.8	4.9	30	100	12.2	4.9	30	0.3	2.2
Coffee, tea	14.9	0	32	100	12.3	0	30	0.1	0
Cereals & preparations	23.7	3.3	65	100	19.5	8.8	65	0.9	0.0
Oilseeds, fats & oils	11.1	6.7	30	100	10.9	9.1	30	2.5	0.0
Sugars and confectionery	27.4	0	50	100	28.7	0	50	0.1	0
Beverages & tobacco	23.2	2.1	65	100	18.2	2.0	65	0.3	10.3
Cotton	22.0	0	40	100	22.0	0	40	0.2	0
Other agricultural products	12.1	9.3	38	100	11.8	8.5	38	0.3	6.7
Fish & fish products	11.0	6.1	23	100	7.2	4.4	15	0.5	0.5
Minerals & metals	8.0	5.6	50	100	6.2	5.9	50	20.8	60.2
Petroleum	5.0	20.0	9	100	5.3	16.7	9	10.6	94.6
Chemicals	6.7	0.5	47	100	6.1	2.1	47	10.4	16.2
Wood, paper, etc.	5.0	22.3	20	100	3.2	41.0	12	2.5	80.2
Textiles	9.8	0.2	38	100	7.0	0	38	0.7	0
Clothing	16.1	0	25	100	6.8	0	12	0.3	0
Leather, footwear, etc.	13.7	0.6	25	100	10.6	0.6	25	0.9	0.6
Non-electrical machinery	8.4	7.9	35	100	6.7	11.0	25	10.1	50.4
Electrical machinery	8.9	25.9	35	100	5.5	30.7	20	25.1	84.0
Transport equipment	11.4	0.8	45	100	9.6	1.1	45	6.2	0.0
Manufactures, n.e.s.	12.2	15.2	35	100	6.6	16.3	20	5.7	30.2

Part B

Exports to major trading partners and duties faced

Major markets	Bilateral imports		Diversification		MFN AVG of traded TL		Pref. margin	Duty-free imports	
	in million		95% trade in no. of		Simple	Weighted		Weighted	TL in %
	US\$		HS 2-digit	HS 6-digit					
Agricultural products									
1. Japan	2020	6,228	25	134	15.3	12.3	0.0	24.6	21.3
2. European Union	2020	5,755	28	152	13.3	6.8	0.0	14.7	46.3
3. Hong Kong, China	2020	4,777	23	106	0.0	0.0	0.0	100.0	100.0
4. United States of America	2020	3,801	22	119	4.9	3.3	0.0	28.4	37.4
5. Korea, Republic of	2020	2,982	26	124	62.6	79.0	2.0	22.3	13.6
Non-agricultural products									
1. European Union	2020	426,589	70	1,546	4.5	2.8	0.0	22.5	48.8
2. United States of America	2020	421,495	61	1,053	4.1	2.5	0.0	40.7	59.3
3. Hong Kong, China	2020	233,915	48	428	0.0	0.0	0.0	100.0	100.0
4. Japan	2020	156,220	63	1,115	3.5	1.8	0.0	49.2	71.2
5. Korea, Republic of	2020	105,903	67	1,432	6.7	5.5	3.9	64.2	64.6

Příloha 2 Cla a dovoz - USA

United States of America

Part A.1 Tariffs and imports: Summary and duty ranges

Summary		Total	Ag	Non-Ag	WTO member since	1995	
Simple average final bound		3.3	4.5	3.2	Binding coverage:	Total	100.0
Simple average MFN applied	2021	3.4	5.2	3.1		Non-Ag	100.0
Trade weighted average	2020	2.3	4.5	2.1	Ag: Tariff quotas (in %)		5.9
Imports in billion US\$	2020	2,232.8	143.2	2,089.7	Ag: Special safeguards (in %)		3.0

Frequency distribution		Duty-free	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	> 100	NAV in %
		Tariff lines and import values (in %)								
Agricultural products										
Final bound		30.7	45.4	11.9	4.5	2.9	1.4	0.2	0.4	42.0
MFN applied	2021	30.6	46.1	12.1	4.8	2.9	1.6	0.3	0.8	41.7
Imports	2020	35.4	42.1	15.5	3.2	2.5	1.2	0.0	0.1	39.1
Non-agricultural products										
Final bound		49.8	25.0	16.7	4.7	1.8	0.5	0.0	0	3.2
MFN applied	2021	50.0	25.3	16.6	4.6	1.8	0.4	0.0	0	3.1
Imports	2020	58.7	29.7	6.9	0.9	3.0	0.8	0.0	0	5.7

Part A.2 Tariffs and imports by product groups

Product groups	Final bound duties				MFN applied duties			Imports	
	AVG	Duty-free in %	Max	Binding in %	AVG	Duty-free in %	Max	Share in %	Duty-free in %
Animal products	2.2	30.6	26	100	2.2	30.8	26	0.6	19.6
Dairy products	17.2	0.3	85	100	19.4	0.3	85	0.1	9.1
Fruit, vegetables, plants	4.6	21.1	132	100	4.6	20.9	132	1.8	22.0
Coffee, tea	3.3	53.5	55	100	3.3	53.5	55	0.5	72.4
Cereals & preparations	3.2	20.1	62	100	3.1	20.1	44	1.0	30.3
Oilseeds, fats & oils	3.9	25.8	164	100	7.2	25.9	164	0.4	28.7
Sugars and confectionery	13.6	2.7	50	100	14.9	2.7	50	0.2	6.1
Beverages & tobacco	14.0	26.6	350	100	18.1	25.0	350	1.3	51.1
Cotton	3.5	38.3	17	100	3.5	38.3	17	0.0	84.5
Other agricultural products	1.0	60.8	55	100	1.0	61.0	55	0.4	63.9
Fish & fish products	0.8	84.3	35	100	0.7	85.0	35	1.0	90.7
Minerals & metals	1.8	60.6	38	100	1.7	60.8	38	11.6	70.5
Petroleum	2.2	0	8	83.3	1.9	0	8	4.7	0
Chemicals	2.8	40.4	7	100	2.8	41.1	7	13.4	72.6
Wood, paper, etc.	0.5	89.8	16	100	0.5	88.6	16	4.1	90.4
Textiles	8.0	14.9	34	100	7.9	15.0	34	2.6	11.6
Clothing	11.6	2.9	32	100	11.6	2.8	32	3.1	6.4
Leather, footwear, etc.	3.8	39.6	57	100	3.9	38.3	57	2.4	18.6
Non-electrical machinery	1.2	66.6	10	100	1.2	65.1	10	15.8	81.4
Electrical machinery	1.4	56.7	15	100	1.4	56.9	15	14.4	73.5
Transport equipment	3.1	55.3	25	100	2.9	53.6	25	12.7	14.5
Manufactures, n.e.s.	2.1	54.1	32	100	2.1	53.7	32	7.9	78.7

Part B Exports to major trading partners and duties faced

Major markets	Bilateral imports		Diversification		MFN AVG of traded TL		Pref. margin	Duty-free imports		
	in million US\$		95% trade in no. of		Simple	Weighted	Weighted	TL in %	Value in %	
			HS 2-digit	HS 6-digit						
Agricultural products										
1. Canada	2020	20,952	26	247	21.8	9.9	4.7	91.8	97.9	
2. Mexico	2020	17,898	26	134	15.5	16.8	16.8	99.5	100.0	
3. China	2020	16,744	17	42	13.3	12.4	0.0	5.5	6.9	
4. Japan	2020	12,879	25	115	23.7	28.1	3.7	42.5	42.0	
5. European Union	2020	10,633	26	133	14.5	4.6	0.0	14.2	41.6	
Non-agricultural products										
1. European Union	2020	188,300	63	1,226	4.5	1.5	0.0	23.0	68.2	
2. China	2020	162,491	49	554	6.1	3.5	0.0	13.1	29.1	
3. Canada	2020	150,122	60	1,262	2.5	2.0	2.0	100.0	100.0	
4. Mexico	2020	137,672	58	1,035	4.7	2.5	2.5	97.0	99.7	
5. Japan	2020	55,773	54	651	2.7	0.5	0.0	57.3	87.5	

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Bc. Darya Nikiforova		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	Mezinárodní Marketing		
NÁZEV PRÁCE	Americko-čínská obchodní válka a její význam pro mezinárodní obchod		
VEDOUCÍ PRÁCE	Mgr. Emil Velinov, Ph.D.		
KATEDRA	KMM - Katedra marketingu a managementu	ROK ODEVZDÁNÍ	2023
POČET STRAN	80		
POČET OBRÁZKŮ	12		
POČET TABULEK	8		
POČET PŘÍLOH	2		
STRUČNÝ POPIS	Diplomová práce zkoumá vliv americko-čínské obchodní války na mezinárodní obchod. Cílem je zajistit přesné důsledky této války na USA, ČLR, EU, africké státy a mezinárodní společností pomocí aplikovaných strategií zkoumaných států a provedené PESTLE. Práce dává definice pojmů jako obchodní válka, absolutní a komparativní výhody, globalizace, merkantilismus, strategie modrého oceánu, kromě toho popisuje výsledky provedeného výzkumu současné makroekonomické situace států a obchodní války		
KLÍČOVÁ SLOVA	Obchodní válka, Čína, USA, EU, strategie modrého oceánu, merkantilismus, globalizace, absolutní výhoda, komparativní výhoda.		

ANNOTATION

AUTHOR	Bc. Darya Nikiforova		
FIELD	International Marketing		
THESIS TITLE	The US-China trade war and its significance for international trade		
SUPERVISOR	Mgr. Emil Velinov, Ph.D.		
DEPARTMENT	KMM - Department of Marketing and Management	YEAR	2023
NUMBER OF PAGES			
	80		
NUMBER OF PICTURES			
	12		
NUMBER OF TABLES			
	8		
NUMBER OF APPENDICES			
	2		
SUMMARY	<p>The thesis examines the impact of the US-China trade war on international trade market. The target is to ensure the exact consequences of this war on the USA, the PRC, the EU, African states, and international companies using the applied strategies of the investigated states and a PESTLE analysis of both states. The thesis gives definitions of terms such as trade war, absolute and comparative advantages, globalization, mercantilism, blue ocean strategy, in addition, it describes the results of research into the current macroeconomic situation of states and trade war.</p>		
KEY WORDS	<p>Trade war, China, USA, EU, Blue Ocean strategy, mercantilism, globalization, absolute advantage, comparative advantage.</p>		